

شناسنامه گزارش:

عنوان: برنامه ارتقاء وضعیت زنان و خانواده استان مازندران

تهیه و تنظیم: دکتر پروانه واوی

ناظر: دکتر مهرعلی زاده

این گزارش با نظارت و حمایت معاونت رئیس جمهور در امور زنان و خانواده در چارچوب موافقتنامه شماره ۱۲۸۴۹۹ مورخ ۹۶/۱۰/۱۳ با استانداری مازندران تهیه گردیده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این گزارش برای معاونت رئیس جمهور در امور زنان و خانواده و استانداری مازندران محفوظ می باشد.

تاریخ ارائه گزارش:

فهرست مطالب

.....	مقدمه
.....	کلیات
.....	چشم انداز جامعه بانوان و خانواده مازندران در افق ۱۴۱۴
.....	کلیات سند بخش بانوان و خانواده استان مازندران
.....	مهمترین آثار
.....	مهمترین دستاوردها
.....	مهمترین خروجی ها
.....	رویکرد نظری و روشی
.....	فصل اول: فعالیت نیروی انسانی
.....	مقدمه
.....	فهرست مشکلات و فرصت های مهم
.....	دلایل نرخ پایین مشارکت اقتصادی زنان
.....	جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت نیروی انسانی
.....	فصل دوم: وضعیت ازدواج و طلاق
.....	مقدمه
.....	فهرست مشکلات و فرصت های مهم
.....	دلایل نرخ بالای طلاق در استان مازندران
.....	جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق
.....	فصل سوم: وضع سواد و تحصیلات
.....	مقدمه
.....	فهرست مشکلات و فرصت های مهم
.....	دلایل پایین بودن توان آموزشی و مهارتی زنان
.....	جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص آموزش
.....	فصل چهارم: وضع بهداشت و سلامت
.....	مقدمه
.....	فهرست مشکلات و فرصت های مهم
.....	دلایل ضعف، بهداشت و سلامت زنان
.....	جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت
.....	فصل پنجم: ورزش
.....	مقدمه
.....	فهرست مشکلات و فرصت های مهم
.....	دلایل مشکلات ورزشی و کم تحرکی در میان زنان

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت ورزشی.....	
فصل ششم: پیشگیری از آسیب های اجتماعی.....	
مقدمه.....	
فهرست مشکلات و فرصت های مهم.....	
دلایل افزایش آسیب های اجتماعی در حوزه زنان.....	
جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب های اجتماعی.....	
فصل هفتم: مشارکت سیاسی و مدنی.....	
مقدمه.....	
فهرست مشکلات و فرصت های مهم.....	
دلایل مشارکت پایین سیاسی و مدنی زنان.....	
جدول، اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص مشارکت سیاسی و مدنی.....	

توسعه پایدار مبتنی بر توجه به تمامی ابعاد جامعه اعم از انسانی و سرزمینی است. اجرای برنامه‌های توسعه بدون در نظر گرفتن تمامی بخش‌ها و اجزای جامعه در هر صورت دسترسی به اهداف مورد نظر را دشوار خواهد کرد. یکی از مواردی که از دهه‌های گذشته مورد توجه برنامه‌های توسعه‌مدار در کشورهای توسعه‌یافته قرار گرفته است، توجه جدی به نقش و جایگاه زنان می‌باشد. از دهه شصت میلادی جنبش‌های اجتماعی زنان خواهان توجه بیشتر به نیازها و منافع زنان در برنامه‌های توسعه‌ای شده‌اند.

زنان علاوه بر اینکه نیمی از جمعیت هر جامعه‌ای را تشکیل می‌دهند در سال‌های اخیر نیز تغییرات چشمگیری را در جایگاه خود تجربه کرده‌اند. زنان ایرانی که حدود نیمی از جمعیت کشور (۴۹/۳ درصد جمعیت در سال ۱۳۹۵) را به خود اختصاص داده‌اند نقش‌های چندگانه‌ای را در کنار مردان به تدریج ایفا کرده‌اند. بعد از نقش‌آفرینی زنان در انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، عرصه برای حضور زنان در بخش‌های سیاسی، فرهنگی و حتی اقتصادی تا حدودی مهیا شد. با گسترش دامنه سواد و خصوصاً آموزش عالی در دهه‌های اخیر، زنان به خوبی توانمندی‌های خود را در این حوزه نشان داده‌اند تا جایی که امروز بیش از نیمی از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی را زنان تشکیل می‌دهند. این توانایی حضور جدی زنان در عرصه‌های دیگر را نوید داده است.

هرچند زنان همواره دارای نقش‌های سنتی در حوزه فعالیت‌های خانه و خانواده می‌باشند اما امروز توانمندی زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی را نمی‌توان نادیده گرفت. یکی از کلیدی‌ترین مولفه‌های توسعه توجه و بهره‌وری کافی از منابع انسانی است و زنان بعنوان بخش مهمی از جمعیت کارای جامعه نیازمند توجه ویژه می‌باشند. بکارگیری توانایی‌های زنان در مسیر توسعه موجب شتاب بخشی روند رو به جلوی پیشرفت کشور خواهد شد.

بررسی شاخص‌های توسعه در بخش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی نشان می‌دهد که هرچند زنان کشورمان از توانایی و تخصص بالایی برخوردار گشته‌اند اما در این شاخص‌ها از سطح نازل‌تری نسبت به مردان برخوردار می‌باشند. طبعاً نادیده گرفتن تخصص زنان و تبعیض جنسیتی در حوزه‌های مختلف موجب ناامیدی و سرخوردگی بخش مهمی از نیروی کار جامعه خواهد شد. از اینرو توجه به مسائل و موانع پیش روی ارتقای زنان موضوع مهمی است که باید توسط مسئولین و برنامه‌ریزان توسعه مدنظر قرار گیرد.

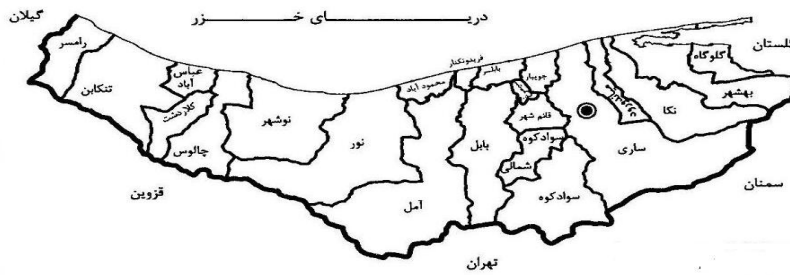
با توجه به اینکه زنان در جوامع امروزی نقش فعالی در بخش‌های مختلف جامعه برعهده دارند لازم است از توانایی آنان در پیشبرد اهداف توسعه بهره گرفت. از اینرو شناسایی توانایی‌ها و تسهیل زمینه‌های ورود زنان به عرصه‌های مختلف جامعه باید در دستور کار برنامه‌های توسعه محور قرار گیرد. حضور کم‌رنگ زنان در بسیاری از عرصه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشورمان بیانگر چالش‌های جدی پیش روی مشارکت آنان می‌باشد. هرچند برخی از این موانع مربوط به خود زنان و فقدان آگاهی‌ها و خودباوری‌های آنان می‌باشد اما موانع جدی را باید در بسترهای ساختاری جستجو کرد که فعالیت زنان را در بخش‌های مختلف جامعه کم‌رنگ کرده است.

بر این اساس شناسایی وضعیت موجود زنان و مقایسه آنان با مردان و در عین حال حذف موانع برای حضور شایسته آنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی ضروری است. از اینرو سند پیش رو در جهت اجرای سیاست‌های کلی برنامه‌های توسعه و در راستای تحکیم جایگاه زنان و خانواده در جامعه مدنظر قرار گرفت. تا ضمن شناسایی فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی زنان در جامعه، استراتژی‌های و سازوکارها برای تقویت جایگاه زنان در جامعه تهیه و پیشنهاد گردد.

برای این منظور ابتدا وضعیت زنان استان مازندران در ۱۰ فصل و با عنوان "مطالعه پشتیبان" بر اساس اطلاعات پایه مورد بررسی و شناسایی قرار گرفت. در این مطالعه از کلیه سازمان‌های مرتبط استفاده شد. فصل‌های مطالعه عبارتند از: ویژگی‌های جمعیتی و عمومی، وضعیت فعالیت‌های نیروی انسانی، وضعیت ازدواج و طلاق، وضع سواد و تحصیلات، بهداشت و سلامت، تامین اجتماعی، ورزش، آسیب اجتماعی، مشارکت سیاسی، مشارکت مدنی. در هر کدام از این ده فصل محورهای تعیین گردید و اطلاعات در هر محور در مقایسه با داده‌های کشوری و شهرستانی مورد تحلیل قرار گرفت. سپس به کمک "مطالعه پشتیبان" تلاش گردید تا تصویری از وضعیت زنان در بخش‌های مختلف در استان مازندران ارائه شود. در این کتاب نقاط قوت و خصوصاً نقاط ضعف زنان در عرصه‌های اجتماعی مشخص گردید و در راستای ارتقای وضعیت زنان در استان مازندران سازوکارها و برنامه‌های عملیاتی پیشنهاد گردید.

اطلاعات پیش رو در راستای تدوین سند ارتقای زنان در استان مازندران تهیه گردید. هدف این سند تهیه برنامه‌ای هدفمند برای ارتقای وضعیت زنان و خانواده و توسعه پایدار در استان مازندران می باشد. در این راستا شناسایی فرصت‌ها و چالش‌های پیش‌روی زنان در استان مازندران ضروری می‌باشد. به همین منظور بعد از گردآوری و شناخت نقاط ضعف زنان در استان مازندران برنامه‌های عملیاتی جهت ارتقای وضعیت آنان تدوین گردید. در این برنامه‌ها با تاکید بر رویکردهای بین بخشی وظایف و تکالیف سازمان‌های مختلف بعنوان مجری و همکار در اجرای برنامه‌ها مشخص شد. هدف نهایی این سند ارتقاء و بهبود وضعیت زنان از طریق آگاهی بخشی، توانبخشی و افزایش مشارکت‌پذیری آنان در عرصه‌های مختلف اجتماع است.

طبعاً تهیه سندهای برنامه‌های، بخشی از فرایند توسعه می‌باشد و بخش مهم‌تر آن اجرای صحیح و پیگیری مستمر برنامه‌های پیشنهادی است. امید است پیشنهادات راهبردی این سند در جهت ارتقای وضعیت زنان در استان مازندران موثر باشد. در پایان از همه مسئولین و کارشناسان سازمان‌های مختلف که در تهیه و آماده‌سازی این سند تیم پژوهشی را یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌شود.

کلیات

استان مازندران با وسعت $23756\frac{1}{4}$ کیلومتر مربع، در نیمه‌ی شمالی کشور، بین 35 درجه و 47 دقیقه تا 36 درجه و 35 دقیقه عرض شمالی، از خط استوا و 50 درجه و 34 دقیقه تا 54 درجه و 10 دقیقه طول شرقی، از نصف النهار گرینویچ قرار دارد. حد شمالی آن، دریای خزر، حد جنوبی، استان‌های تهران و سمنان، حد غربی، گیلان و حد شرقی، استان گلستان می‌باشد.

بلندترین قله استان - دماوند- با ارتفاع 5610 متر، در میان رشته کوه البرز قرار دارد. در کناره‌های جنوبی دریای خزر، ارتفاع زمین 28 متر پایین‌تر از سطح دریای آزاد است.

در سال 1396 ، مازندران دارای 22 شهرستان، 56 بخش، 58 شهر و 131 دهستان بوده است و مرکز آن شهر ساری است.

بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن در آبان 1395 ، جمعیت استان برابر با 3283582 نفر ($50\frac{1}{4}$ درصد مرد و $49\frac{1}{6}$ درصد زن) که در مقایسه با سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال 1390 ، از متوسط رشد سالانه‌ای معادل $1\frac{1}{33}$ درصد برخوردار بوده است. همچنین در سرشماری سال 1395 ، تعداد 1084798 خانوار، در استان وجود داشته که از این تعداد $57\frac{1}{6}$ درصد، در نقاط شهری و $42\frac{1}{4}$ درصد در نقاط روستایی، ساکن بوده‌اند. در این سال میانگین سنی مردان و زنان $34\frac{1}{0}$ سال بوده است.

چشم‌انداز جامعه بانوان و خانواده مازندران در افق 1414

جامعه بانوان و خانواده مازندران، جامعه‌ای برخوردار از امنیت، سلامت، عدالت جنسی، کرامت و تکامل انسانی، تجلی خانواده‌های مستحکم مبتنی بر ارزش‌های انسانی و اسلامی، حضور و مشارکت موثر در عرصه‌های علمی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی، دارای کم‌ترین سطح از آسیب‌های اجتماعی در سایه نظام فرهنگی و اجتماعی منسجم بر بنیان هویت‌های اساطیری و علوی در شمال ایران است.

کلیات سند توسعه بخش بانوان و خانواده استان مازندران

مهم‌ترین آثار

- افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش‌های مختلف
- افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان
- ارتقای سلامت زنان استان
- افزایش فعالیت‌های تندرستی و تفریحی و ورزشی
- کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق

- کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی درحوزه زنان و خانواده
- افزایش و ارتقای شاخص‌های مشارکت سیاسی و مدنی زنان در استان

مهم‌ترین دستاوردها

- افزایش مهارت‌های شغلی زنان متناسب با توان علمی
- توسعه مشاغل خانگی
- توانمندسازی زنان سرپرست خانوار
- ترویج تغذیه سالم در زنان استان
- ارتقاء سطح سواد سلامت زنان استان
- شناسایی و ارتقای مراقبت زنان در معرض خطر بیماریهای غیر واگیر با اولویت بیماریهای قلبی عروقی و دیابت
- ارتقاء میزان باروری کلی
- توسعه زیرساخت‌ها و توزیع متوازن امکانات ورزشی
- توسعه ورزش همگانی با محوریت تحکیم بنیان خانواده
- پیشگیری از وقوع طلاق
- مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش طلاق و عوارض طلاق
- مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی
- کاهش عوارض آسیب‌های اجتماعی
- تسهیل حضور زنان در جایگاه‌های اجتماعی، سیاسی و فعالیت‌های مدنی استان

مهم‌ترین خروجی‌ها

- آموزش مهارت‌های زندگی به دانش آموزان
- حمایت از برنامه‌های سوادآموزی و آموزش برای زنان و دختران به‌ویژه در مناطق محروم و تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی
- توانمندسازی زنان فارغ‌التحصیل دانشگاهی از طریق آموزش فنی و حرفه‌ای
- تقویت فعالیت‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای در رابطه با جامعه هدف مشخص (زندان‌ها، بهزیستی و کمیته امداد)
- حمایت از تعاونی‌ها و صندوق‌های اعتباری خرد زنان روستایی و شهری
- اعطای کمک‌های فنی، آموزشی و بازاریابی به صنایع کوچک و خانگی
- توسعه نظام‌های آموزشی فنی و کارآفرینی
- توسعه کیفیت خدمات مراقبت تغذیه ای
- افزایش میزان دسترسی (فیزیکی، اقتصادی، فرهنگی) خانوارهای مازندرانی به سبد غذای سالم
- توانمندسازی و افزایش سواد سلامت گروه های هدف
- اجرای طرح توانمندسازی نیروی انسانی بخش سلامت
- تقویت خود مراقبتی در گروه های هدف شناسایی شده
- افزایش میزان دسترسی به خدمات مراقبتی

- توسعه آموزش و مشاوره های خانواده جهت تحکیم بنیان خانواده
- توسعه خدمات ناباروری
- توسعه و ایجاد اماکن در شهرها و روستاها برای ورزش همگانیو قهرمانی با توزیع جغرافیایی متناسب
- استقرار امکانات ورزشی رایگان برای گروه های سنی و جنسی مختلف
- فراهم آوردن زمینه های فعالیت در محل کار، مدرسه، دانشگاه و....
- حمایت از توسعه فعالیت های ورزشی بانوان
- آموزش پیش از ازدواج جهت انتخاب همسر
- مشاوره ازدواج برای انتخاب درست و آگاهانه
- ارائه مشاوره ازدواج به افراد در معرض آسیب و فاقد منابع حمایتی
- آموزش خانواده به زوجین در ۵-۰ سال اول زندگی
- مشاوره و مداخله فوری به شکایات در دادگاه های خانواده
- حمایت اجتماعی از خانواده در معرض طلاق، طلاق گرفته و فرزندان طلاق
- ارائه برنامه های مشاوره ای به خانواده ها جهت برخورد مناسب با فرزندان
- ارائه مشاوره و مداخله فوری در رابطه با آسیب های پرخطر مانند خودکشی، قتل و فرار از خانه
- ارائه و اجرای برنامه های خودمراقبتی به نوجوانان و جوانان در رابطه با آسیب های اجتماعی (خودکشی و فرار از خانه)
- حمایت اجتماعی از زنان و دختران آسیب دیده
- ایجاد سازمان های حمایتی و مشاوره ای غیردولتی در رابطه با پیشگیری از آسیب های اجتماعی
- آسیب شناسی موانع حضور زنان در فعالیت های سیاسی اجتماعی
- آموزش زنان در خصوص ارتقاء در مناصب شغلی
- فراهم کردن شرایط برای حضور زنان در فعالیت های مدنی
- ارائه برنامه های مشاوره ای جهت ارتقای زنان در موقعیت های مدنی اجتماعی

رویکرد نظری و روشی

اصولاً پژوهش ها برای پاسخ به سه سوال چیستی، چرایی و تغییر صورت می گیرند. در واقع پژوهش ها اصولاً سه کار توصیف، تبیین و تغییر را دنبال می کنند. پژوهش هایی که در حوزه برنامه ریزی انجام می شوند اصولاً به دنبال تغییر می باشند. این طرح ها تلاش دارند تا وضعیت نامطلوب را به وضعیتی مطلوب تغییر دهند. این طرح ها بعد از توصیف و تبیین موقعیت مورد نظر تلاش دارند تا سیستمی را برای رسیدن به وضعیت مطلوب طراحی کنند. این تحقیق نیز ضمن در نظر داشتن و ارائه توصیف و تبیین از وضعیت زنان در استان مازندران در پی ارائه برنامه ای برای تغییر و بهتر شدن وضعیت زنان در سال های آتی در مازندران می باشد. بر همین اساس به نوعی می توان گفت که این تحقیق به لحاظ نظری از روشی تلفیقی تبعیت می کند. اما تاکید در این تحقیق بر روش تغییر است. چرا که هدف اصلی تحقیق، ارتقای زنان در استان مازندران در بخش های مختلف می باشد.

به لحاظ رویکردی نظری هم این تحقیق از الگوی مدیریت نتیجه محور بهره می برد. مدیریت نتیجه محور یک راهبرد مدیریتی است که از طریق آن تمامی دست اندرکارانی که به طور مستقیم و یا غیر مستقیم در کسب مجموعه ای از نتایج همکاری می کنند از نقش موثر فرایندها، محصولات و خدمات خود در دستیابی به نتایج مورد انتظار (خروجی) -

ها، دستاوردها، اهداف و تاثیرات) اطمینان حاصل می‌نمایند و با توجه به جایگاه خود یا استفاده از اطلاعات و شواهد بر مبنای نتایج واقعی در زمینه طراحی، کارایی و عملکرد برنامه‌ها و فعالیت‌ها و همچنین پاسخگویی و گزارش‌دهی به تصمیم‌گیرندگان اطلاع‌رسانی می‌کنند. هدف اولیه در این راهبرد شناسایی و اولویت‌بندی از مشکلات موجود مشخصاً در این تحقیق مرتبط با حوزه زنان بوده است. بعد از این مرحله طراحی فرایند تغییر، از داده‌ها، فعالیت‌ها تا رسیدن به تاثیرات و اهداف اتفاق می‌افتد.

در مجموع برای اجرای پژوهش و رسیدن به سندی برای تغییر وضعیت زنان از روشی تلفیقی با تاکید بر رویکرد مدیریت نتیجه محور استفاده شده است. در ابتدا جهت شناخت مسائل زنان و اولویت‌بندی آن‌ها از روش کیفی و تکنیک دلفی استفاده شده است. با توجه به تنوع مسائل زنان طبعاً نمی‌شد به همه آنها در سند پرداخت از اینرو به کارگیری نظر‌نخبگان اعم از اساتید دانشگاه، مدیران و کارشناسان خبره راه مناسبی برای شناخت مسائل زنان و اولویت‌بندی آن‌ها در استان می‌باشد. با بکارگیری این روش تعداد ۷ مساله بعنوان مسائل کلیدی زنان در مازندران انتخاب شد. در همین روش به تبیین دلایل و راهکارهای مرتبط با مسائل مختلف پرداخته شد. در مرحله بعد با بکارگیری روش کمی تلاش شده است اطلاعات پایه مرتبط با مسائل منتخب شناسایی گردد. طبعاً در این مرحله برای تهیه اطلس زنان از داده‌های رسمی و غیر رسمی استفاده گردید. بخشی از اطلاعات که عمدتاً کلی بوده‌اند توسط مرکز آمار، سازمان ثبت احوال و سازمان‌های مرتبط دیگر تهیه شده بود که متناسب با نیاز از آن‌ها استفاده گردید. اطلاعات مهم دیگر اطلاعات دستگاه‌های بخشی بوده است. این اطلاعات عمدتاً به روش حضوری (توسط تیم تحقیق) و یا غیرحضوری (با همکاری و پیگیری اداره کل بانوان استان) از سازمان‌هایی که به نوعی درگیر طرح بوده‌اند گردآوری گردید. مثلاً عمده اطلاعات آموزشی از اداره کل آموزش و پرورش و دانشگاه‌های استان گردآوری گردید. سازمان‌ها با معرفی کارشناسی خبره که در جلسات گروهی شرکت فعال داشته‌اند همکاری شایسته‌ای را در این رابطه انجام داده‌اند. بخش دیگری از اطلاعات نیز از طریق اسناد و گزارشات پژوهشی که در حوزه زنان در استان انجام شده بود گردآوری گردید. در مجموع تلاش محققین بر این بوده است که تناسبی میان مسائل هفتگانه‌ای که در بخش اول در حوزه زنان انتخاب گردید با اطلاعات پایه موجود برقرار کرده و در نهایت برنامه مدیریت نتیجه محور جهت تغییر و ارتقای وضعیت زنان طراحی گردد.

فصل اول

فعالیت نیروی انسانی

مقدمه

در بسیاری از کشورهای توسعه یافته نزدیک به پنجاه درصد جمعیت فعال اقتصادی را زنان تشکیل می‌دهند. در کل، دو سوم کارهای انجام شده در جهان را زنان بر عهده دارند. اما میزان فعالیت زنان در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران کمتر است. این در حالی است که زنان نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند. چنانچه به استعدادهای بالقوه‌ی این پتانسیل قویکه انواع مختلف کارها را چه به صورت رسمی و چه غیررسمی انجام می‌دهند توجه شود، می‌تواند آن را به یکی از بزرگترین منابع سرمایه‌گذاری برای کشور تبدیل کند.

در فصل دوم از گزارش پشتیبان با عنوان " شناخت وضع فعالیت نیروی انسانی " بصورت کامل در بازه‌های زمانی مختلف، به شاخص‌های فعالیت نیروی انسانی در سطح کشور، استان و شهرستان پرداخته شده و جایگاه استان در کشور تبیین شد. برای مقایسه استان و کشور و جنسیت، در جدول زیر شاخص‌های مهم وضع فعالیت برای سال ۱۳۹۵ آمده است.

جدول شماره ۱: شاخص‌های فعالیت نیروی انسانی در استان مازندران و کشور به تفکیک جنس،

در سال ۱۳۹۵

استان مازندران			کل کشور			شرح
زن	مرد	کل	زن	مرد	کل	
۱۲/۶	۶۴/۱	۳۸/۵	۱۳/۲	۶۴/۳	۳۹/۰	نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر
۱۳/۶	۵۰/۷	۳۲/۴	۱۴/۰	۵۷/۱	۳۵/۸	نرخ مشارکت اقتصادی جوانان (۱۵-۲۹ ساله)
۷۵/۷	۹۰/۳	۸۷/۹	۷۷/۴	۸۹/۴	۸۷/۴	نرخ اشتغال جمعیت ۱۰ ساله‌ی بیشتر
۵۱/۸	۷۳/۸	۶۹/۳	۵۷/۸	۷۵/۵	۷۲/۱	نرخ اشتغال جوانان (۱۵-۲۹ ساله)
۲۴/۳	۹/۷	۱۲/۱	۲۲/۶	۱۰/۶	۱۲/۶	نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله‌ی بیشتر
۴۸/۲	۲۶/۲	۳۰/۷	۴۲/۲	۲۴/۵	۲۷/۹	نرخ بیکاری جوانان (۱۵-۲۹ ساله)
۶۴/۰	-	۳۲/۰	۶۲/۲	-	۳۱/۰	نرخ جمعیت زنان خانه‌دار ۱۰ ساله‌ی بیشتر
۴۵/۷	-	۲۲/۶	۴۹/۶	-	۲۴/۷	نرخ جمعیت زنان خانه‌دار جوان (۱۵-۲۹ ساله)

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵

شاخص‌های جدول نشان می‌دهد که در اکثر شاخص‌ها استان مازندران جایگاه خوبی در کشور دارد ولی در مقایسه با مردان بسیار پایین است بر اساس این شاخص‌ها و شاخص‌های گزارش پشتیبان اولویت‌های زیادی مطرح می‌گردد از جمله نرخ بیکاری بالای زنان جوان، نرخ پائین مشارکت اقتصادی زنان و نرخ بالای جمعیت زنان خانه‌دار جوان که بسیاری از آنها دارای تحصیلات عالی بوده و بدلیل دلسردی از جمعیت فعال خارج شدند. در این سند با توجه به انبوه مشکلات و اولویت‌ها برای ارتقای شاخص‌ها و جایگاه زنان استان به تعدادی از اولویت‌ها پرداخته شده و برای آن‌ها برنامه‌های عملیاتی تنظیم و پیشنهاد شده که در ادامه به آن پرداخته می‌شود.

فهرست مشکلات و فرصت‌های مهم

پایین بودن نرخ مشارکت اقتصادی زنان نسبت به مردان

دلایل نرخ پایین مشارکت اقتصادی زنان

مهمترین دلایل مشارکت پایین اقتصادی زنان در استان مازندران به زعم متخصصین و کارشناسان خبره در این حوزه عبارتند از:

۱. عدم توسعه مشاغل خانگی
۲. ناتوانی زنان سرپرست خانوار در مشارکت اقتصادی
۳. گرایش شدید زنان به مشاغل دولتی
۴. فقدان تسهیلات اقتصادی در حوزه اشتغال خانگی
۵. مشکلات بوروکراتیک موجود در مسیر کارآفرینی زنان
۶. عدم فعال‌سازی منابع بومی-محلی در حوزه اشتغال زنان
۷. مازاد بود نفاغ التحصیلان زن نسبت به نیاز بازار کار
۸. تفکرات کلیشه‌ای مرتبط با اشتغال زنان
۹. عدم آگاهی و آموزش زنان در حوزه مشارکت‌های اقتصادی کم هزینه و زودبازده

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: توسعه مشاغل خانگی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانکها - کمبود سمن تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاههای متولی - عدم مشارکت زنان در اینگونه مسائل 	<p>خروجی ۱-۱:</p> <p>حمایت از تعاونیها و صندوقهای اعتباری خرد زنان روستایی و شهری</p>
فعالیت ۱-۱-۱: اعطای وامهای کمبهره به تعاونیها و صندوقهای اعتباری خرد زنان	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانکها - عدم حمایت نمایشگاههای استان - کمبود سمن تخصصی و پیگیر - عدم مشارکت زنان در اینگونه کارگاهها 	<p>خروجی ۲-۱:</p> <p>حمایت از بازار یابی تولیدات صنایع دستی زنان سرپرست خانوار</p>
فعالیت ۱-۲-۱: برگزاری نمایشگاهها و مراکز فروش از تولیدات صنایع دستی زنان سرپرست خانوار	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: توسعه مشاغل خانگی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانکها - عدم همکاری نهادهای آموزشی مثل دانشگاهها - کمبود سمن تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان سازمانهای متولی 	<p>خروجی ۳-۱:</p> <p>اعطای کمکهای فنی، آموزشی و بازاریابی به صنایع کوچک و خانگی</p>
فعالیت ۱-۳-۱: ارائه آموزشهای کسب و کار و کارآفرینی عمومی و تخصصی بصورت رایگان به زنان و بانوان بدون مهارت جویای کار	
فعالیت ۲-۳-۱: ارائه خدمات فنی، آموزشی به صنایع کوچک و خانگی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانکها - عدم هماهنگی میان سازمانهای متولی 	<p>خروجی ۴-۱:</p> <p>اعطای تسهیلات اشتغال به زنان به ویژه زنان سرپرست خانوار</p>
فعالیت ۱-۴-۱: اعطای وامهای کمبهره و زماندار به صنایع کوچک و مشاغل خانگی (بالولایت زنان سرپرست خانوار)	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان	
فرض ها/ خطرها	
دستاورد ۲: توانمندسازی زنان سرپرست خانوار	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانکها - عدم همکاری نهادهای آموزشی مثل دانشگاهها - عدم علاقه مندی خیرین در اینگونه فعالیتها - عدم جدیت در سازمانهای متولی - عدم مشارکت زنان در اینگونه مسائل 	خروجی ۱-۲: حمایت از توسعه تشکلهای خیرین و بهره مندی از ظرفیت آنان جهت توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و زنان آسیب دیده
فعالیت ۱-۱-۲: برگزاری جلسات سالیانه یا سنواتی برای خیرین و استفاده از ظرفیت و توانمندی آنان جهت توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و زنان آسیب دیده	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم حمایت سازمانهای متولی - عدم استقبال نمایشگاههای استان - کمبود نیروهای ماهر و تشکل قوی - عدم مشارکت زنان در اینگونه مسائل 	خروجی ۲-۲: حمایت از برگزاری نمایشگاههای عرضه تولیدات و تقویت زمینههای بازاریابی، بازاریابی و بازاریابی محصولات
فعالیت ۱-۲-۲: برگزاری جشنواره، نمایشگاه و همایش برای معرفی زنان کارآفرین و نخبه سطح استان و ملی و معرفی تولیدات برتر فعالیت ۲-۲-۲: معرفی کارآفرینان برتر زن در سطح جامعه (مصاحبه، بیلورد، بنر و ...)	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان	
فرض ها/ خطرها	
دستاورد ۲: توانمندسازی زنان سرپرست خانوار	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم همکاری نهادهای آموزشی مثل دانشگاهها - کمبود سرفصلهای آموزشی تخصصی - عدم جدیت سازمانهای متولی - عدم مشارکت زنان در اینگونه مسائل 	خروجی ۳-۲: توسعه نظامهای آموزشی فنی و کارآفرینی
فعالیت ۱-۳-۲: حمایت از شرکتهای دانش بنیان زنان و فارغالتحصیلان دانشگاهی فعالیت ۲-۳-۲: توانمندسازی و دانش افزایی زنان سرپرست خانوار فعالیت ۳-۳-۲: دانش افزایی و توانمندسازی زنان فرهنگی	
دستاورد ۳: ترغیب زنان به مشاغل اجرایی	
<ul style="list-style-type: none"> - کمبود سمنها تشکلهای تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره ای مثل دانشگاهها و سمنها - عدم هماهنگی میان سازمانهای متولی - عدم مشارکت زنان در اینگونه مسائل 	خروجی ۱-۳: پیگیری ارائه خدمات مشاوره شغلی و کارآفرینی برای دانشجویان دختر و اجرای طرحهای کارورزی خاص دختران جوان تحصیل کرده دانشگاهی
فعالیت ۱-۱-۳: طرح کارورزی خاص دختران جوان تحصیل کرده دانشگاهی فعالیت ۲-۱-۳: ارائه خدمات مشاوره شغلی و کارآفرینی به دانشجویان دختر	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۳: ترغیب زنان به مشاغل اجرایی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم جدیت سازمانهای متولی - کمبود سمنهای پیگیر - عدم مشارکت زنان در اینگونه مسائل 	خروجی ۳-۲: فراهم نمودن فضای شغلی از لحاظ بهداشتی و فیزیکی متناسب با ویژگیهای روحی و جسمی زنان
فعالیت ۳-۲-۱- بکارگیری زنان در مشاغل تخصصی و مدیریتی	
دستاورد ۴: تولید مدل مطلوب اشتغال زنان براساس الگوی جامعه ایرانی اسلامی زن و خانواده	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم وجود سمنها - عدم جدیت و پیگیری سازمانهای متولی - عدم پیگیری زنان در قالب سمنها 	خروجی ۴-۱: بازنگری قوانین، مقررات، آیین نامه‌های اشتغال و تشکیل بانکهای اطلاعات زنان با رویکرد خانواده محور
فعالیت ۴-۱-۱- تشکیل بانک اطلاعات زنان کارآفرین و زنان توانمند در عرصه‌های اجرایی و مدیریتی	
فعالیت ۴-۱-۲- ایجاد بانک اطلاعات فراگیر جویندگان کار زن و متقاضیان نیروی کار	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۴: تولید مدل مطلوب اشتغال زنان براساس الگوی جامع ایرانی اسلامی زن و خانواده	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانکها - کمبود سمنهای تخصصی - عدم جدیت سازمانهای متولی - عدم پیگیری زنان از طریق سمنها 	خروجی ۴-۲: رفع موانع فرصت‌های کسب و کار زنان و بانوان کارآفرین
فعالیت ۴-۲-۱- تهیه سند سیاستی- اجرایی اشتغال پایدار زنان	
فعالیت ۴-۲-۲- استانداردسازی تولیدات زنان در جهت توسعه صادرات، تجاری سازی و اشتغال پایدار	

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان*				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	دستاورد ۱: توسعه مشاغل خانگی
، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی، دفتر امور بانوان و خانواده	اداره کل جهاد کشاورزی	طی سال های برنامه ششم	تعداد و مبلغ وام های کم بهره	خروجی ۱-۱: حمایت از تعاونی ها و صندوق های اعتباری خرد زنان روستایی و شهری
دفتر امور بانوان و خانواده، فرمانداری ها و شهرداری ها	اداره کل جهاد کشاورزی، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اداره کل صمت	طی سال های برنامه ششم	تعداد نمایشگاه ها	خروجی ۱-۲: حمایت از بازار یابی تولیدات صنایع دستی زنان سرپرست خانوار
دفتر امور بانوان و خانواده، دانشگاه ها، بسیج، بهزیستی، کمیته امداد	اداره کل جهاد کشاورزی، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طی سال های برنامه ششم	تعداد دوره های آموزشی	خروجی ۱-۳: اعطای کمک های فنی، آموزشی و بازاریابی به صنایع کوچک و خانگی
دفاتر اقتصادی و امور بانوان و خانواده استانداری، اداره کل جهاد کشاورزی، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بسیج، بهزیستی، کمیته امداد	کمیسیون هماهنگی بانک ها	طی سال های برنامه ششم	مبلغ وام اختصاص یافته	خروجی ۱-۴: اعطای تسهیلات اشتغال به زنان به ویژه زنان سرپرست خانوار

(* با توجه به اینکه در جدول پایش اثر خود شاخص ارزیابی و اندازه گیری است شاخص های ارزیابی تا سطح دستاورد ارائه و پایش می گردد.

ادامه جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان				
دستاورد	شاخص های ارزیابی	بازه زمانی	دستگاه اصلی	دستگاه همکار
دستاورد ۲: توانمندسازی زنان سرپرست خانوار	مشارکت اقتصادی زنان			
خروجی ۱-۲: حمایت از توسعه تشکل های خیرین و بهره مندی از ظرفیت آنان جهت توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و زنان آسیب دیده	تعداد تشکل ها	طی سال های برنامه ششم	استانداری، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بسیج، بهزیستی، کمیته امداد	دفتر امور بانوان و خانواده، فرمانداری ها و شهرداری ها
خروجی ۲-۲: حمایت از برگزاری نمایشگاه های عرضه تولیدات و تقویت زمینه های بازاریابی، بازرسانی و بازرداری محصولات	تعداد نمایشگاه ها	طی سال های برنامه ششم	دفتر امور بانوان و خانواده	صدا و سیما، اداره کل جهاد کشاورزی، اداره کل صمت، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی، بنیاد ملی نخبگان، دانشگاه ها، بسیج، بهزیستی، کمیته امداد
خروجی ۲-۳: توسعه نظام های آموزشی فنی و کارآفرینی	تعداد دوره های آموزشی	طی سال های برنامه ششم	دفتر امور بانوان و خانواده	بنیاد ملی نخبگان، دانشگاه ها، کمیسیون هماهنگی بانک ها

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	
			نرخ اشتغال زنان	دستاورد ۳: ترغیب زنان به مشاغل اجرایی
دفتر امور بانوان و خانواده، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	دانشگاه های سطح استان	طی سال های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت مشاوره	خروجی ۱-۳: پیگیری ارائه خدمات مشاوره شغلی و کارآفرینی برای دانشجویان دختر و اجرای طرح های کارورزی خاص دختران جوان تحصیل کرده دانشگاهی
دفتر امور بانوان و خانواده	دستگاه های اجرایی	طی سال های برنامه ششم	تعداد زنان جذب شده	خروجی ۲-۳: فراهم نمودن فضای شغلی از لحاظ بهداشتی و فیزیکی متناسب با ویژگی های روحی و جسمی زنان

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش فعالیت نیروی انسانی

اثر: افزایش مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال زنان				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	
			نرخ اشتغال زنان	دستاورد ۴: تولید مدل مطلوب اشتغال زنان براساس الگوی جامعه ایرانی اسلامی زن و خانواده
دفتر امور بانوان و خانواده، دانشگاه ها، بسیج، بهزیستی، کمیته امداد	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طی سال های برنامه ششم	تعداد بانک های اطلاعاتی و رکوردها	خروجی ۱-۴: بازنگری قوانین، مقررات، آیین نامه های اشتغال و ت شکل بانک های اطلاعات زنان با رویکرد خانواده محور
دفتر امور بانوان و خانواده، اداره کل استاندارد، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	اداره کل صمت	طی سال های برنامه ششم	نرخ اشتغال زنان	خروجی ۲-۴: رفع موانع فرصت های کسب و کار زنان و بانوان کارآفرین

فصل دوم

وضعیت ازدواج و طلاق

مقدمه

واژه طلاق "Divorce" در لغت به معنی فسخ قانونی ازدواج، که مستلزم جدایی زن و شوهر است، می‌باشد و در اصطلاح، طلاق عبارت است از انحلال قانونی پیوندهای زناشویی که با تصمیم یک جانبه یکی از زوجین و یا با مراجعه به مراجع شرعی و قانونی صورت می‌گیرد. به عبارت دیگر، طلاق عبارت است از شکستن واحد خانواده و تجزیه نقش‌های اجتماعی به علت آنکه یک یا تنی چند از اعضای خانواده به صورت ارادی یا غیرارادی تکالیف ناشی از نقش‌های خود را آنطوری که باید و شاید انجام نداده‌اند. اغلب زوجین قبل از این انفصال به طور دایم از هم جدا می‌شوند.

مقایسه درصد رشد سالانه تعداد طلاق در استان مازندران طی سال‌های ۹۵-۱۳۶۵، در جدول زیر نمایش داده شده است. ارقام به خوبی بیانگر این مطلب است که؛ درصد رشد سالانه تعداد طلاق طی سال‌های ۹۵-۱۳۶۵، افزایشی قابل توجه تجربه کرده و از ۱/۲ درصد به ۵/۳ درصد رسیده است.

بررسی مقایسه‌ای وضعیت استان مازندران با کل کشور به لحاظ درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌ها نشان می‌دهد که؛ طی دهه‌ی ۷۵-۱۳۶۵، درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های استان، از میانگین کل کشور بسیار بیشتر می‌باشد. طی دهه‌ی ۸۵-۱۳۷۵، درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های استان، با میانگین کل کشور کمتر می‌باشد. در طول سال‌های ۹۰-۱۳۸۵، درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های استان، با میانگین کل کشور نسبتاً برابر می‌باشد. در نهایت در طول سال‌های ۹۵-۱۳۹۰، درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های استان، از میانگین کل کشور بیشتر می‌باشد. اطلاعات شاخص‌های دیگر و مقایسه وضعیت موجود استان با کشور و شهرستان‌های استان در فصل سوم نسخه پشتیبان این گزارش آمده است. همچنین در جدول زیر تعدادی از شاخص‌های مهم این بخش به تفکیک کشور و استان آمده است.

جدول شماره ۲: شاخص‌های وضع ازدواج و طلاق در استان مازندران و کشور به تفکیک جنس،

در سال ۱۳۹۵

استان مازندران			کل کشور			شرح
زن	مرد	کل	زن	مرد	کل	
۹۶/۰	۹۸/۵		۹۶/۲	۹۷/۷		عمومیت ازدواج
۲۲/۹	۲۷/۵		۲۳/۲	۲۷/۵		میانگین سن در اولین ازدواج
		۹/۰			۱۰/۶	میزان ازدواج ثبت شده در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر
		۱۲/۹			۱۲/۴	میزان ازدواج ثبت شده در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر (شهری)
		۳/۷			۵/۳	میزان ازدواج ثبت شده در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر (روستایی)
		-۵/۶			-۴/۲	درصد رشد سالانه تعداد ازدواج‌های ثبت شده ۹۰-۹۵
		-۴/۶			-۰/۵	درصد رشد سالانه تعداد ازدواج‌های ثبت شده ۹۰-۹۵ شهری
		-۹/۸			-۱۸/۳	درصد رشد سالانه تعداد ازدواج‌های ثبت شده ۹۰-۹۵ روستایی
		۴/۳			۴/۳	میزان طلاق ثبت شده (در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای همسر)
		۶/۴			۵/۳	میزان طلاق ثبت شده (در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای همسر) شهری
		۱/۴			۱/۱	میزان طلاق ثبت شده (در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای همسر) روستایی
		۵/۳			۴/۹	درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های ثبت شده ۹۰-۹۵
		۲/۹			۶/۹	درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های ثبت شده شهری ۹۰-۹۵
		۳۹/۰			-۱۰/۸	درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های ثبت شده روستایی ۹۰-۹۵
		۳۱/۹			۲۵/۷	نسبت طلاق به هر صد ازدواج
		۳۳/۳			۲۷/۴	نسبت طلاق به هر صد ازدواج شهری
		۲۵/۵			۱۳/۸	نسبت طلاق به هر صد ازدواج روستایی

مأخذ: محاسبه شده براساس آمار سرشماری‌های مرکز آمار ایران و آمار سازمان ثبت احوال کشور

شاخص‌های جدول نشان می‌دهد که در شاخص‌ها ازدواج و طلاق استان مازندران جایگاه خوبی در کشور ندارد بطوریکه نسبت طلاق در استان از کشور بیشتر بوده حتی در مناطق روستایی این عدد تقریباً دو برابر کشور است همچنین میزان ازدواج ثبت شده استان نیز در کشور بالاتر از استان است همانند فصل قبل بر اساس این شاخص‌ها و شاخص‌های گزارش پشتیبان اولویت‌های زیادی مطرح می‌گردد از جمله بالای بودن نرخ طلاق در نقاط شهری و روستایی، پائین بودن میزان ازدواج ثبت شده، شکنندگی وصلت در سال‌های اول ازدواج و ماندگاری پائین آن از مشکلات و اولویت‌های این بخش بود که با توجه به زمان و امکانات برای تعدادی از آن‌ها برنامه‌های عملیاتی تنظیم و پیشنهاد شده که در ادامه به آن پرداخته می‌شود.

فهرست مشکلات و فرصت‌های مهم

مسئله افزایش میزان طلاق و روند فزاینده آن (فزونی میزان طلاق نسبت به میانگین کشوری)

دلایل نرخ بالای طلاق در استان مازندران

مهمترین دلایل طلاق در استان مازندران به زعم متخصصین و کارشناسان خبره در این حوزه عبارتند از:

۱. فقدان مهارت‌های زندگی مشترک
۲. انحرافات اخلاقی و رفتاری همسر
۳. بحران‌های فرهنگی هویتی نسل جوان
۴. ازبین رفتن قبح طلاق
۵. مشکلات اقتصادی و اشتغال همسر
۶. دخالت اطرافیان و ضعف نقش حمایتگری آنان
۷. ازدواج‌های زودرس بخصوص در میان خانواده‌های روستایی

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها / خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۱-۱:</p> <p>آموزش پیش از ازدواج جهت انتخاب همسر</p>
<p>فعالیت ۱-۱-۱- اجرای کارگاه پیش از ازدواج در دانشگاهها</p> <p>فعالیت ۱-۱-۲- اجرای کارگاه پیش از ازدواج در مدارس متوسطه دوم</p> <p>فعالیت ۱-۱-۳- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه مددجویان کمیته امداد</p> <p>فعالیت ۱-۱-۴- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه مددجویان بهزیستی</p> <p>فعالیت ۱-۱-۵- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه فرزندان شهدا و جانبازان</p> <p>فعالیت ۱-۱-۶- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه پایگاه بسیج محلات</p> <p>فعالیت ۱-۱-۷- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه جوانان داوطلب هلال احمر</p> <p>فعالیت ۱-۱-۸- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه کارکنان دولت</p> <p>فعالیت ۱-۱-۹- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه پادگانهای آموزشی</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۰- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه مناطق روستایی با همکاری دهیاران</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها / خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۱-۱:</p> <p>آموزش پیش از ازدواج جهت انتخاب همسر</p>
<p>فعالیت ۱-۱-۱- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه گروه هدف سازمان تبلیغات اسلامی</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۲- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه ورزشکاران</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۳- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه سایر افراد جامعه</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۴- ضبط کارگاههای آموزش پیش از ازدواج و پخش از صداوسیما</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۵- پخش زیرنویسهای کوتاه با موضوع انتخاب درست همسر درسی ما</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۶- آموزش دوره پیش از ازدواج توسط کارشناس در صداوسیما</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۷- درج مطالب آموزش پیش از ازدواج در سایتها و جراید</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۸- تهیه محتوای آموزش پیش از ازدواج جهت نشر در فضای مجازی</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۹- اطلاع رسانی در خصوص آموزش پیش از ازدواج از طریق بلبوردهای شهری، اصناف و مکان‌های عمومی (زمان و آموزش)</p> <p>فعالیت ۱-۱-۲۰- چاپ بروشور ویژه نامه های تبلیغاتی با موضوع انتخاب درست همسر</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	خروجی ۱-۱: آموزش پیش از ازدواج جهت انتخاب همسر
فعالیت ۱-۱-۱-۲۱- برگزاری گفتمان دینی در مدارس متوسطه دوم درخصوص ازدواج آگاهانه، فعال‌سازی جلسات آموزش مهارت‌ها و سبک زندگی اسلامی ایرانی و ارتقای سطح آگاهی انتخاب همسر فعالیت ۱-۱-۲۲- آموزش دینی انتخاب درست همسر توسط علما یا عزام شده به مناسبت ایام مذهبی در سطح مساجد و حسینیه‌های شهرها و روستاها	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	خروجی ۲-۱: مشاوره ازدواج برای انتخاب درست و آگاهانه
فعالیت ۱-۲-۱-۱- ارائه مشاوره پیش از ازدواج برای جوانان فعالیت ۱-۲-۲- ارائه مشاوره پیش از ازدواج به دختران دانش آموز متقاضی ازدواج فعالیت ۱-۲-۳- ارائه مشاوره پیش از ازدواج به مددجویان کمیته امداد فعالیت ۱-۲-۴- ارائه مشاوره پیش از ازدواج به مددجویان بهزیستی فعالیت ۱-۲-۵- ارائه مشاوره پیش از ازدواج به خانواده شهدا و جانبازان فعالیت ۱-۲-۶- ارائه مشاوره پیش از ازدواج به فرزندان کارکنان نیروی انتظامی فعالیت ۱-۲-۷- ارائه مشاوره پیش از ازدواج در مناطق آسیب‌خیز و کم برخوردار فعالیت ۱-۲-۸- ارائه مشاوره پیش از ازدواج به زوجین جوان	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی و نبود دوره‌های تخصصی در استان و اجباری نبودن دوره‌های آموزشی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۱-۳:</p> <p>آموزش مهارت‌های زناشویی و جنسی</p>
<p>فعالیت ۱-۳-۱- آموزش مهارت‌های زناشویی پایه در مراکز بهداشت</p> <p>فعالیت ۱-۳-۲- ارائه برنامه‌های آموزشی و خدمات جنسی در کلینیک جنسی پایلوت استانی</p> <p>فعالیت ۱-۳-۳- ارائه آموزش تکمیلی مهارت‌های زناشویی (پس از گذراندن دو رهیابیه)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۴- آموزش مهارت‌های زناشویی در صداوسیما</p> <p>فعالیت ۱-۳-۵- تهیه فیلم کوتاه و کلیپ آموزشی از خطاها و باورهای زوجین</p> <p>فعالیت ۱-۳-۶- برگزاری گردهمایی و همایش برای زوجین و خانواده‌ها (برنامه‌های شاد، تئاتر و آموزش)</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی و نبود دوره‌های تخصصی در استان و اجباری نبودن دوره‌های آموزشی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۱-۴:</p> <p>آموزش به والدین زوجین (نقش والدینی)</p>
<p>فعالیت ۱-۴-۱- برگزاری دوره‌های آموزشی نقش والدینی و افراد تاثیرگذار در خانواده زوجین</p> <p>فعالیت ۱-۴-۲- تهیه بسته آموزشی نقش والدین و حمایت یابی از افراد تاثیرگذار (برشور) و توزیع آن در تالارهای پذیرایی و درمناسبت‌های خاص مانند روز خانواده، بازنشسته و ...</p> <p>فعالیت ۱-۴-۳- آموزش نقش والدینی در صداوسیما (مستند، کلیپ و نمایش)</p> <p>فعالیت ۱-۴-۴- ارائه تئاتر خیابانی و... از دخالت موثر و مخرب والدین</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی و نبود دوره‌های تخصصی در استان و اجباری نبودن دوره‌های آموزشی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۱-۵:</p> <p>آموزش و مشاوره مهارت‌های زندگی و شرایط پدر و مادر شدن</p>
<p>فعالیت ۱-۵-۱- کمپین در فضای مجازی به عنوان زوجین موفق</p> <p>فعالیت ۱-۵-۲- آموزش مراحل رشد روانی- اجتماعی کودک از قبل تولد تا دبستان برای خانواده‌ها در مهدکودک</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی و نبود دوره‌های تخصصی در استان و اجباری نبودن دوره‌های آموزشی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۱-۶:</p> <p>ارائه مشاوره ازدواج به افراد در معرض آسیب و فاقد منابع حمایتی</p>
<p>فعالیت ۱-۶-۱- ارائه مشاوره ازدواج و خانواده به صورت تلفنی ۱۴۸۰</p> <p>فعالیت ۱-۶-۲- مشاوره حضوری زوجین زیر ۲۰ سال</p> <p>فعالیت ۱-۶-۳- ارائه مشاوره مستمر به مددجویان در مناطق آسیب‌پذیر</p> <p>فعالیت ۱-۶-۴- ارائه مشاوره مستمر به خانواده‌های ندانان</p> <p>فعالیت ۱-۶-۵- ارائه مشاوره مستمر به خانواده معزندان مراکز ترک اعتیاد</p> <p>فعالیت ۱-۶-۶- ارائه مشاوره مستمر به مددجویان بهزیستی</p> <p>فعالیت ۱-۶-۷- ارائه مشاوره مستمر به مددجویان کمیته امداد</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطر ها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی و نبود دوره‌های تخصصی در استان و اجباری نبودن دوره‌های آموزشی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۱-۷:</p> <p>آموزش خانواده به زوجین در ۵-۰ سال اول زندگی</p>
<p>فعالیت ۱-۷-۱- کارگاه آموزش خانواده برای والدین کودکان زیر ۶ سال در مهدکودک‌ها، آمادگی و پیش‌دبستانی، دارالقرآن و...</p> <p>فعالیت ۱-۷-۲- کارگاه آموزش خانواده برای زوجین ۵-۰ سال اول زندگی ویژه کارکنان ادارات (حضور یو غیر حضوری)</p> <p>فعالیت ۱-۷-۳- کارگاه آموزش خانواده برای زوجین ۵-۰ سال اول زندگی ویژه پایگاه و محیط های کارگری</p> <p>فعالیت ۱-۷-۴- کارگاه آموزش خانواده برای زوجین ۵-۰ سال اول زندگی ویژه بسیجیان</p> <p>فعالیت ۱-۷-۵- کارگاه آموزش خانواده برای زوجین ۵-۰ سال اول زندگی در مراکز مشاوره تخصصی</p> <p>فعالیت ۱-۷-۶- پخش آموزش خانواده به زوجین ۵-۰ سال اول زندگی در صداوسیما</p> <p>فعالیت ۱-۷-۷- پخش آموزش خانواده به زوجین ۵-۰ سال اول زندگی در صداوسیما</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطر ها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی و نبود تجربیات کافی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۱-۸:</p> <p>تشکیل گروه‌های هم‌تا سازش شده جهت ارائه تجربیات</p>
<p>فعالیت ۱-۸-۱- تشکیل گروه‌های هم‌تا و جین سازش یافته و ارائه تجربیات در مراکز اورژانس اجتماعی</p> <p>فعالیت ۱-۸-۲- تشکیل گروه‌های هم‌تا و جین سازش یافته و ارائه تجربیات در نیروی انتظامی</p> <p>فعالیت ۱-۸-۳- گردهمایی سالانه زوجین سازش یافته و پوشش رسانه‌ای</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی و نبود تجربیات تخصصی در استان - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	خروجی ۱-۹: ارائه خدمات حمایتی به افراد در معرض آسیب و فاقد منابع حمایتی
فعالیت ۱-۹-۱- پوشش بیمه‌ای خدمات سلامت ناباروری برای زوجین نابارور فعالیت ۱-۹-۲- حمایت از دانشجویان متاهل در خصوص تامین خوابگاه، کار دانشجویی و نقل و انتقالات فعالیت ۱-۹-۳- ادغام برنامه پیشگیری و غربالگری ناباروری در خدمات باروری سالم	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۲: مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل دانشگاه‌ها و نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی و نبود دوره‌های تخصصی در استان و اجباری نبودن دوره‌های آموزشی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	خروجی ۲-۱: آموزش متقاضیان طلاق و خانواده‌های آنها
فعالیت ۲-۱-۱- آموزش مباحث پیش از طلاق به زوجین متقاضی طلاق فعالیت ۲-۱-۲- آموزش والدین و فرزندان زوجین متقاضی طلاق فعالیت ۲-۱-۳- ارائه خدمات مددکاری جهت ارتباط خانواده و فرد	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۲: مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای مثل نظام روانشناسی - عدم جدیت در دستگاه‌های متولی و نبود دوره‌های تخصصی در استان و اجباری نبودن دوره‌های آموزشی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۲-۲:</p> <p>مشاوره و مداخله فوری به شکایات در دادگاه‌های خانواده</p>
<p>فعالیت ۱-۲-۲-۱- ارائه مشاوره و مداخلات فوری در مراکز مشاوره نیروی انتظامی</p> <p>فعالیت ۲-۲-۲-۲- ارائه مشاوره و مداخلات فوری در مراکز مشاوره دادگستری</p> <p>فعالیت ۳-۲-۲-۳- ارائه مشاوره و مداخلات فوری در مراکز مداخله و مشاوره بهزیستی</p> <p>فعالیت ۴-۲-۲-۴- ارائه مشاوره و مداخلات فوری در دفاتر تبلیغات اسلامی شهرستانها</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۲: مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم دخالت سمن‌ها - عدم همکاری متخصصین و نهادهای مشاوره‌ای - نبود ساز و کار لازم در دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۳-۲:</p> <p>ارجاع پرونده عدم سازش و طلاق توافقی به کمیته کارشناسی با حضور صاحب‌نظران هر شهرستان جهت اعلام نظر نهایی</p>
<p>فعالیت ۱-۳-۲-۱- بهره‌گیری از کارشناسان تخصصی کاهش طلاق در شوراهای حل اختلاف</p> <p>فعالیت ۲-۳-۲-۲- تشکیل کمیته معتمدین محلی جهت همکاری و ارجاع به واحد مشاوره جهت سازش</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم دخالت سمن‌ها - عدم همکاری متخصصین و نهادهای مشاوره‌ای - نبود ساز و کار لازم در دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۴-۲:</p> <p>تشکیل گروه‌های هم‌تا از خانواده و فرزندان طلاق</p>
<p>فعالیت ۱-۴-۲-۱- برگزاری همایش و نشست‌های تخصصی برای گروه‌های هم‌تا از خانواده و فرزندان طلاق</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۳: کاهش عوارض طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم دخالت سمن‌ها - عدم همکاری متخصصین آموزشی و نهادهای مشاوره‌ای - نبود ساز و کار و جدیت لازم در دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها در اینگونه کارگاه‌ها 	<p>خروجی ۳-۱: مشاوره و آموزش ازدواج مجدد</p>
<p>فعالیت ۳-۱-۱- آموزش‌های موردنیاز پس از طلاق به زوجین طلاق گرفته</p> <p>فعالیت ۳-۱-۲- ارائه مشاوره برای ازدواج مجدد</p> <p>فعالیت ۳-۱-۳- ارائه خدمات مددکاری به زوجین مطلقه</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۳: کاهش عوارض طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم دخالت سمن‌ها - عدم همکاری متخصصین آموزشی و نهادهای مشاوره‌ای - نبود ساز و کار و جدیت لازم در دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها در اینگونه کارگاه‌ها 	<p>خروجی ۳-۲: مشاوره و آموزش فرزندپروری تک‌والدی</p>
<p>فعالیت ۳-۲-۱- تدوین بسته های اجرایی</p> <p>فعالیت ۳-۲-۲- آموزش مهارت‌های فرزندپروری تک‌والدی</p> <p>فعالیت ۳-۲-۳- مشاوره فرزندپروری تک‌والدی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۳: کاهش عوارض طلاق	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم وجود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری متخصصین و نهادهای مشاوره‌ای - نبود ساز و کار و جدیت لازم در دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها در اینگونه کارگاه‌ها 	<p>خروجی ۳-۳:</p> <p>حمایت اجتماعی از خانواده در معرض طلاق، طلاق گرفته و فرزندان طلاق</p>
<p>فعالیت ۳-۳-۱- حمایت از همسران زندانی</p> <p>فعالیت ۳-۳-۲- حمایت‌های درمانی و کمک به تحصیل زوجین متقاضی طلاق با تثبیت خانواده</p> <p>فعالیت ۳-۳-۳- حمایت مادی و معنوی از طریق ارائه خدمات حمایتی بر حسب نیاز به زوجین در معرض طلاق و فرزندان‌شان</p>	

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضعیت ازدواج و طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق
			نرخ طلاق	
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، فرمانداریها، اداره کل بهزیستی، نظام روانشناسی و سمن‌ها	دانشگاه های استان	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت آموزش	خروجی ۱-۱: آموزش پیش از ازدواج جهت انتخاب همسر
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی و فرمانداری	بهزیستی، نظام روانشناسی، نیروی انتظامی، آموزش و پرورش و تبلیغات اسلامی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت مشاوره	خروجی ۱-۲: مشاوره ازدواج برای انتخاب درست و آگاهانه
دستگاه‌های اجرایی	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت آموزش	خروجی ۱-۳: آموزش مهارت‌های زناشویی و جنسی
بهزیستی، نظام روانشناسی و آموزش و پرورش	دفتر امور بانوان و خانواده و دستگاه‌های اجرایی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت آموزش	خروجی ۱-۴: آموزش به والدین زوجین (نقش والدینی)
اداره کل ارتباطات و فناوری اطلاعات، دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	سمن‌ها، شهرداری و فرمانداری‌ها	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت آموزش	خروجی ۱-۵: آموزش و مشاوره مهارت‌های زندگی و شرایط پدر و مادر شدن
مخابرات و دستگاه‌های اجرایی	مرکز مشاوره تلفنی ۱۴۸۰	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت مشاوره	خروجی ۱-۶: ارائه مشاوره ازدواج به افراد در معرض آسیب و فاقد منابع حمایتی
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی و دستگاه‌های اجرایی	بهزیستی، آموزش و پرورش، تبلیغات اسلامی و فرهنگ و ارشاد اسلامی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت آموزش	خروجی ۱-۷: آموزش خانواده به زوجین در ۵-۰ سال اول زندگی
دادگستری، نیروی انتظامی و دستگاه‌های اجرایی	اداره کل بهزیستی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد گروه‌ها و تعداد جلسات	خروجی ۱-۸: تشکیل گروه‌های هم‌تا سازش شده جهت ارائه تجربیات

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضعیت ازدواج و طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	دستاورد ۱: پیشگیری از وقوع طلاق
دفتر امور بانوان و خانواده، دستگاه‌های اجرایی	ادارات بیمه‌گر پایه و تکمیلی	طی سال‌های برنامه‌ششم	نسبت طلاق به هر صد ازدواج	خروجی ۱-۹: ارائه خدمات حمایتی به افراد در معرض آسیب و فاقد منابع حمایتی

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضعیت ازدواج و طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	دستاورد ۲: مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش طلاق
دفتر امور بانوان و خانواده، اداره کل دادگستری	اداره کل بهزیستی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد مراکز و ساعت آموزش	خروجی ۱-۲: آموزش متقاضیان طلاق و خانواده‌های آن‌ها
دفتر امور بانوان و خانواده، دستگاه‌های اجرایی	نیروی انتظامی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد مراکز و ساعت مشاوره	خروجی ۲-۲: مشاوره و مداخله فوری به شکایات در دادگاه‌های خانواده
دفتر امور بانوان و خانواده، دستگاه‌های اجرایی	دادگستری و بهزیستی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد پرونده	خروجی ۲-۳: ارجاع پرونده عدم سازش و طلاق توافقی به کمیته کارشناسی با حضور صاحب‌نظران هر شهرستان جهت اعلام نظر نهایی
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، آموزش و پرورش	بهزیستی، کمیته امداد و بسیج	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد گروه‌ها و تعداد جلسات	خروجی ۲-۴: تشکیل گروه‌های همتا از خانواده و فرزندان طلاق

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضعیت ازدواج و طلاق

اثر: کاهش نرخ طلاق و اثرات منفی بعد از طلاق				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	دستاورد ۳: کاهش عوارض طلاق
دفتر امور بانوان و خانواده، دستگاه‌های اجرایی	اداره کل بهزیستی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد مراکز و ساعت مشاوره	خروجی ۱-۳: مشاوره و آموزش ازدواج مجدد
دفتر امور بانوان و خانواده، دستگاه‌های اجرایی	بهزیستی و آموزش و پرورش و مراکز مشاوره سایر دستگاه‌ها	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد مراکز و ساعت مشاوره	خروجی ۲-۳: مشاوره و آموزش فرزندپروری تک-والدی
دفتر امور بانوان و خانواده، بهزیستی و کمیته امداد	زندان‌ها و اقدامات امور تامینی و تربیتی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد خانواده‌های تحت پوشش	خروجی ۳-۳: حمایت اجتماعی از خانواده در معرض طلاق، طلاق گرفته و فرزندان طلاق

فصل سوم

وضع سواد و تحصیلات

زنان از سرمایه‌های انسانی کشورها هستند که در سنجش قدرت ملی از عوامل اساسی به شمار می‌روند. به خصوص آن که زنان بتوانند مراحل آموزش را پشت‌سر گذاشته و دارای مهارت‌ها و تخصص‌های لازم در عرصه‌های متفاوت گردند. اعتبار و اهمیتی که زنان یک جامعه در زمینه‌های مختلف علمی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی دریافت می‌کنند از مهمترین مؤلفه‌های توسعه‌یافتگی یک کشور محسوب می‌شود. آموزش زنان به عنوان یکی از مؤلفه‌های توسعه اجتماعی و توسعه منابع انسانی همواره مورد ارزیابی قرار گرفته و در برنامه‌ریزی‌های بلند مدت کشورها مدنظر قرار می‌گیرد.

به دنبال باسواد شدن زنان، بسیاری از فرصت‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، توسعه‌ای و ... می‌تواند در برابر زنان قرار گیرد. به همین خاطر است که مبارزه علیه بی‌سوادی به طور عام و مبارزه علیه بی‌سوادی زنان به طور خاص طی نیم قرن اخیر در بسیاری از جوامع آغاز شده است. هدف جامعه جهانی نیز این است که با گسترش سواد بین زنان در قرن بیست و یکم، از این جمعیت در عرصه‌های مختلف هر چه بیشتر استفاده گردد.

با توجه به اطلاعات و گزارش پشتیبان و بر اساس آخرین آمار و اطلاعات، در سطح آموزش عمومی و عالی بر اساس شاخص‌های جدول زیر تفاوت معنی‌داری بین زنان و مردان وجود نداشته در مواردی زنان از مردان پیشی گرفته‌اند. این موضوع در استان و کشور تقریباً به یک شکل است با این تفاوت که میانگین در استان بیشتر از کشور است در جدول زیر تعدادی از شاخص‌های آموزش عمومی به تفکیک جنسیت آمده است.

جدول شماره ۳: شاخص‌های وضع سواد و تحصیلات در استان مازندران و کشور

به تفکیک جنس، در سال ۱۳۹۵

استان مازندران			کل کشور			شرح
زن	مرد	کل	زن	مرد	کل	
۸۵/۴	۹۱/۹	۸۸/۷	۸۴/۲	۹۱/۰	۸۷/۶	نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله و بیشتر
۸۵/۹	۸۶/۷	۸۶/۳	۸۷/۳	۸۸/۶	۸۸/۰	درصد پوشش تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی و سوادآموزی بزرگسالان
۹۴/۰	۹۵/۹	۹۴/۹	۸۹/۳	۹۴/۹	۹۲/۲	درصد پوشش تحصیلی دانش‌آموزان مقطع راهنمایی/متوسطه ۱
۱۰۱/۶	۱۰۴/۲	۱۰۲/۹	۸۹/۵	۹۸/۱	۹۳/۹	درصد پوشش تحصیلی دانش‌آموزان مقطع متوسطه و پیش‌دانشگاهی
۶۵/۵	۶۹/۳	۶۷/۵	۶۰/۹	۶۳/۷	۶۲/۴	میزان دانشجویان در حال تحصیل (در هزار نفر جمعیت باسواد ۶ ساله و بالاتر)
۱۷۷/۳	۱۸۴/۸	۱۸۱/۲	۱۵۵/۷	۱۵۲/۱	۱۵۳/۸	میزان دانش‌آموختگان دانشگاهی (در هر هزار نفر جمعیت باسواد ۶ ساله و بالاتر)

مأخذ: محاسبه شده بر اساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵

مأخذ: اداره کل آموزش و پرورش استان مازندران

شاخص‌های جدول و اطلاعات فصل چهارم از گزارش پشتیبان نشانگر آن است که نرخ باسوادی در استان بالاتر از کشور است همچنین میزان دانش‌آموختگان زن استان نیز بطور معناداری بالاتر از کشور است که این می‌تواند یک فرصت مناسب و حتی در مواقعی تهدید باشد بر این اساس به نظر می‌رسد بجای تمرکز بر آموزش عمومی برای ارتقای سطح مهارت زنان باید توجه بیشتری به آموزش‌های مهارتی داشت زیرا عمدتاً آموزش‌های مهارتی منتج به اشتغال گشته و دارای اولویت بالاتری است بر این اساس همواره اولویت‌های زیادی در این بخش مطرح می‌شود که تیم حاضر بیشتر بر آموزش‌های مهارتی متمرکز شده و اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت‌ها بر این اساس طراحی شد.

فهرست مشکلات و فرصت‌های مهم

پایین بودن توان آموزشی و مهارتی زنان برای حضور در بخش‌های مختلف جامعه

دلایل پایین بودن توان آموزشی و مهارتی زنان

مهمترین دلایل پایین بودن توان آموزشی و مهارتی زنان در استان مازندران به زعم متخصصین و کارشناسان خبره در این حوزه عبارتند از:

۱. عدم توجه به کیفیت در برنامه‌های آموزشی
۲. عدم ارتباط صنعت و دانشگاه در ارتقای مهارت‌های آموزشی و شغلی
۳. فقدان برنامه‌های مهارت‌افزایی در مدارس
۴. فقدان و ضعف کارآفرینی زنانه در مراکز آموزشی
۵. فقدان و ضعف امکانات آموزشی و مهارتی در مراکز آموزشی
۶. ضعف و عدم جدیت مراکز مهارت‌افزایی در حوزه زنان
۷. فقدان برنامه‌ای مدون در سازمان‌ها جهت ارتقای توان آموزشی و مهارتی شاغلان زن

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص آموزش

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش‌های مختلف	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۱: افزایش توان آموزشی زنان در همه سنین	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری متخصصین آموزشی - نبود ساز و کار و جدیت لازم در دستگاه‌های متولی و نبود سرفصل آموزشی 	<p>خروجی ۱-۱:</p> <p>آموزش مهارت‌های زندگی به دانش آموزان</p>
فعالیت ۱-۱-۱- تشکیل کلاس‌های فوق‌العاده و دوره‌های آموزش تخصصی مهارت‌های زندگی برای دانش آموزان	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری متخصصین آموزشی و مشاوره‌ای - نبود جدیت لازم در دستگاه‌های متولی و راهکار اجرایی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۲-۱:</p> <p>تهیه برنامه‌های آموزشی جهت حمایت از دختران ترک - تحصیلکرده</p>
فعالیت ۱-۲-۱- شناسایی دختران ترک تحصیلکرده و پیگیری حمایتی برای برگشت به تحصیل این گروه	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص آموزش

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش‌های مختلف	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۱: افزایش توان آموزشی زنان در همه سنین	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری متخصصین آموزشی و مشاوره‌ای - نبود جدیت لازم در دستگاه‌های متولی و راهکار اجرایی - عدم مشارکت فعال خانواده‌ها 	<p>خروجی ۳-۱:</p> <p>حمایت از برنامه‌های سوادآموزی و آموزش برای زنان و دختران به ویژه در مناطق محروم و تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی</p>
فعالیت ۱-۳-۱- طراحی و برگزاری دوره مدیریت اجرایی سطح مقدماتی، میانی و تکمیلی	
فعالیت ۱-۳-۲- آموزش دانش رسانه‌ای، آسیب‌های فضای مجازی برای زنان در گروه‌های هدف	
فعالیت ۱-۳-۳- برگزاری آموزش‌های اعتقادی و اخلاق محور برای تحکیم بنیان خانواده در گروه‌های هدف	
فعالیت ۱-۳-۴- برگزاری دوره‌های آموزشی بصیرت‌افزایی سیاسی و دانش سیاسی در گروه‌های هدف	
فعالیت ۱-۳-۵- آموزش طب ایرانی اسلامی	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص آموزش

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش های مختلف	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: افزایش توان آموزشی زنان در همه سنین	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی برای پوشش و بکارگیری نخبگان - نبود جدیت لازم در دستگاه های متولی و راهکار اجرایی 	خروجی ۱-۴: حمایت از نخبگان و استعداد های تحصیلی زنان در مدارس و دانشگاه ها
فعالیت ۱-۴-۱- برگزاری جشنواره های ادواری ویژه زنان کارآفرین و انتقال تجارب و تقدیر از زنان نخبه فعالیت ۱-۴-۲- ایجاد و راه اندازی سایت زنان موفق و کارآفرین فعالیت ۱-۴-۳- طراحی و برگزاری دوره آموزشی ویژه مدیران سمن ها	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص آموزش

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش های مختلف	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۲: افزایش مهارت های شغلی زنان متناسب با توان علمی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانکها - عدم همکاری نهادهای آموزشی مثل دانشگاهها - عدم هماهنگی میان دستگاه های متولی - عدم مشارکت زنان در اینگونه کارگاهها 	خروجی ۲-۱: توانمندسازی زنان فارغ التحصیل دانشگاهی از طریق آموزش های تخصصی فنی و حرفه ای
فعالیت ۲-۱-۱- تدوین و اجرای برنامه آموزشی مدون و پیگیری اجرائی برای توانمندسازی زنان فارغ التحصیل دانشگاهی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانکها - عدم همکاری نهادهای آموزشی مثل دانشگاهها - عدم هماهنگی میان دستگاه های متولی - عدم مشارکت زنان در اینگونه کارگاهها 	خروجی ۲-۲: توانمندسازی و آموزش مهارت های شغلی به زنان
فعالیت ۲-۲-۱- برگزاری نشست های تخصصی در زمینه چگونگی تنوع بخشی به مهارت های آموزشی زنان فعالیت ۲-۲-۲- طراحی و برگزاری دوره آموزش های مهارتی و کارآفرینی ویژه دانشجویان فعالیت ۲-۲-۳- طراحی و برگزاری آموزش های مهارتی و توانمندسازی زنان خانه دار از طریق سمن ها	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص آموزش

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش‌های مختلف	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: افزایش مهارت‌های شغلی زنان متناسب با توان علمی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی - کمبود سمن‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت زنان در اینگونه کارگاه‌ها 	<p>خروجی ۲-۳:</p> <p>تهیه بسته‌های آموزشی مهارتی به زنان خانه‌دار</p>
فعالیت ۲-۳-۱- تدوین و اجرای آموزش‌های مهارتی با رویکرد خوداشتغالی برای زنان خانه‌دار	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی - کمبود سمن‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت زنان در اینگونه کارگاه‌ها 	<p>خروجی ۲-۴:</p> <p>تربیت و آموزش متخصصین در حوزه کارآفرینی زنان</p>
فعالیت ۲-۴-۱- شناخت و ارتقاء سطح آموزش زنان نخبه و کارآفرین	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص آموزش

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش‌های مختلف	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: افزایش مهارت‌های شغلی زنان متناسب با توان علمی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانک‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان 	<p>خروجی ۲-۵:</p> <p>حمایت از برنامه‌های کارآفرینانه زنان فارغ‌التحصیل دانشگاهی</p>
فعالیت ۲-۵-۱- شناسایی و حمایت از زنان فارغ‌التحصیل دانشگاهی دارای ایده‌های کارآفرینانه	
<ul style="list-style-type: none"> - کمبود سمن‌ها - عدم همکاری نهادهای آموزشی - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان 	<p>خروجی ۲-۶:</p> <p>برگزاری نشست‌های تخصصی در زمینه چگونگی تنوع بخشی به مهارت‌های آموزشی زنان</p>
فعالیت ۲-۶-۱- تهیه برنامه مدون و منظم، برگزاری جلسات تخصصی سنواتی برای افزایش مهارت‌های آموزشی و اجرایی زنان	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص آموزش

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش‌های مختلف	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: افزایش مهارت‌های شغلی زنان متناسب با توان علمی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانک‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌ها 	خروجی ۲-۷: حمایت از مراکز خصوصی آموزش‌های آزاد در مناطق شهری و روستایی
فعالیت ۲-۷-۱- عقد قرارداد و حمایت‌های مالی و معنوی مراکز خصوصی آموزش‌های آزاد برای آموزش زنان بدون مهارت در مناطق شهری و روستایی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانک‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌ها 	خروجی ۲-۸: تقویت فعالیت‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای در رابطه با جامعه هدف مشخص (زندان‌ها، بهزیستی و کمیته امداد)
فعالیت ۲-۸-۱- آموزش و تقویت مهارت‌های فردی ویژه زنان و زندانیان	
فعالیت ۲-۸-۲- آموزش و تقویت مهارت‌های فردی ویژه زنان و تحت پوشش بهزیستی	
فعالیت ۲-۸-۳- آموزش و تقویت مهارت‌های فردی ویژه زنان و تحت پوشش کمیته امداد	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص آموزش

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش‌های مختلف	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۳: افزایش فعالیت‌های مشاوره‌ای جهت آموزش زنان در بخش‌های مختلف	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانک‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های مشاوره‌ای و متخصص 	خروجی ۳-۱: ارائه برنامه‌های مشاوره‌ای به زنان در جهت ارتقای آموزشی و تحصیلی
فعالیت ۳-۱-۱- تدوین و اجرای آموزش‌های مشاوره‌ای به زنان در راستای ارتقای مهارت‌های فردی و تحصیلی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانک‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های مشاوره‌ای و متخصص 	خروجی ۳-۲: ارائه برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای مختص زنان از طریق سازمان‌های مردم‌نهاد
فعالیت ۳-۲-۱- تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی ویژه زنان از طریق سازمان‌های مردم‌نهاد در راستای بینش فردی	

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضع سواد و تحصیلات

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش های مختلف				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	دستاورد ۱: افزایش توان آموزشی زنان در همه سنین
			تعداد مشاغل خانگی	
فنی و حرفه ای ، علوم پزشکی ، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بهزیستی، کمیته امداد، صدا و سیما و سپاه پاسداران(بسیج)	دفتر امور بانوان و خانواده و آموزش و پرورش	طی سال های برنامه ششم	تعداد دوره ها و تعداد دانش آموزان آموزش دیده	خروجی ۱-۱: آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان
بهزیستی، کمیته امداد، صدا و سیما و سپاه پاسداران(بسیج)	دفتر امور بانوان و خانواده و آموزش و پرورش، شهرداری ها و دهیاری ها	طی سال های برنامه ششم	تعداد دانش آموزان شناسایی و آموزش دیده	خروجی ۱-۲: تهیه برنامه های آموزشی جهت حمایت از دختران ترک تحصیل کرده
دفتر امور بانوان و خانواده	اداره کل آموزش و پرورش و دانشگاه ها	طی سال های برنامه ششم	تعداد سوادآموزان شناسایی و آموزش دیده	خروجی ۱-۳: حمایت از برنامه های سوادآموزی و آموزش برای زنان و دختران به- ویژه در مناطق محروم و تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی
فنی و حرفه ای ، علوم پزشکی ، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بهزیستی، کمیته امداد، صدا و سیما و سپاه پاسداران(بسیج)	دفتر امور بانوان و خانواده، تعاون کار و رفاه اجتماعی	طی سال های برنامه ششم	تعداد بانک اطلاعاتی و زنان شناسایی شده	خروجی ۱-۴: حمایت از نخبگان و استعداد های تحصیلی زنان در مدارس و دانشگاه ها

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضع سواد و تحصیلات

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش های مختلف				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	
			تعداد زنان شاغل	دستاورد ۲: افزایش مهارت- های شغلی زنان متناسب با توان علمی
دانشگاه علوم پزشکی، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، کمیته امداد، صدا و سیما و سپاه پاسداران (بسیج)	اداره کل فنی و حرفه- ای، دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	طی سال های برنامه ششم	تعداد دوره ها و تعداد زنان آموزش دیده	خروجی ۱-۲: توانمندسازی زنان فارغ- التحصیلدان شگاهی از طریق آموزش های تخصصی فنی و حرفه ای
دانشگاه علوم پزشکی، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، کمیته امداد، صدا و سیما و سپاه پاسداران (بسیج)	دفتر امور بانوان و خانواده و آموزش و پرورش	طی سال های برنامه ششم	تعداد دوره ها و تعداد زنان آموزش دیده	خروجی ۲-۲: توانمندسازی و آموزش مهارت های شغلی به زنان
دانشگاه علوم پزشکی، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، کمیته امداد، صدا و سیما و سپاه پاسداران (بسیج)	اداره کل فنی و حرفه ای، دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	طی سال های برنامه ششم	و تعداد زنان آموزش دیده	خروجی ۲-۳: تهیه بسته های آموزشی مهارتی به زنان خانه دار
دانشگاه علوم پزشکی، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، کمیته امداد، صدا و سیما و سپاه پاسداران (بسیج)	دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	طی سال های برنامه ششم	تعداد دوره ها و تعداد آموزش گیرندگان	خروجی ۲-۴: تربیت و آموزش متخصصین در حوزه کارآفرینی زنان
		طی سال های برنامه ششم	تعداد و مبلغ وام	خروجی ۲-۵: حمایت از برنامه های کارآفرینانه زنان فارغ التحصیل دانشگاهی
		طی سال های برنامه ششم	تعداد سمینارهای تخصصی	خروجی ۲-۶: برگزاری نشستهای تخصصی در زمینه چگونگی تنوع بخشی به مهارت های آموزشی زنان

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضع سواد و تحصیلات

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش‌های مختلف				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	
فنی و حرفه ای، علوم پزشکی، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بهزیستی، کمیته امداد، صداوسیما و سپاه پاسداران (بسیج)	دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد قرارداد و تعداد دوره‌ها	خروجی ۲-۷: حمایت از مراکز خصوصی آموزش‌های آزاد در مناطق شهری و روستایی
فنی و حرفه ای، علوم پزشکی، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، صداوسیما و سپاه پاسداران (بسیج)	دفتر امور بانوان و خانواده، اداره کل زندان‌ها، بهزیستی، کمیته امداد،	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد دوره‌های آموزشی	خروجی ۲-۸: تقویت فعالیت‌های آموزشی فنی حرفه ای در رابطه با جامعه هدف مشخص (زندان‌ها، بهزیستی و کمیته امداد)

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضع سواد و تحصیلات

اثر: افزایش توان آموزشی و مهارتی زنان و خانواده در بخش‌های مختلف				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	
			تعداد زنان آماده کار	دستاورد ۳: افزایش فعالیت‌های مشاوره‌ای جهت آموزش زنان در بخش‌های مختلف
فنی و حرفه ای، علوم پزشکی، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بهزیستی، کمیته امداد، صداوسیما و سپاه پاسداران (بسیج)	دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت مشاوره	خروجی ۱-۳: ارائه برنامه‌های مشاوره‌ای به زنان در جهت ارتقای آموزشی و تحصیلی
		طی سال‌های برنامه ششم	تعداد مراکز و ساعت مشاوره	خروجی ۲-۳: ارائه برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای مختص زنان از طریق سازمان‌های مردم نهاد

فصل چهارم

وضع بهداشت و سلامت

سلامت از مهمترین ابعاد حیات انسان و شرط ضروری برای ایفای نقش‌های اجتماعی است. براساس تعریف سازمان بهداشت جهانی «سلامت حالت رفاه و آسایش کامل روانی، جسمی و اجتماعی است و فقط فقدان بیماری یا نقص عضو نیست». شاخص‌های زیادی برای بررسی وضعیت بهداشت زنان و مقایسه آن در کشور وجود دارد که در فصل پنج گزارش پشتیبان به ۵ محور "بهداشت باروری"، "عوامل خطر بیماری‌های غیرواگیر و بیماری‌های مزمن"، "بهداشت روانی"، "آگاهی از بیماری‌های مسری" و "استعمال دخانیات" و در شاخص‌های زیرساختی اطلاعات شهرستانی آن‌ها نیز تهیه و ارائه شد در ادامه مقایسه اطلاعات با سطح کشور نیز انجام شد که در اکثر شاخص‌های مورد بررسی وضعیت استان مازندران بهتر از میانگین کشور بود. در جدول زیر مقایسه تعدادی از شاخص‌های مهم این بخش بصورت مقایسه‌ای آمده است.

جدول شماره ۴: شاخص‌های وضع بهداشت و سلامت در استان مازندران و کشور به تفکیک جنس، در سال ۱۳۹۵

مازندران	کل کشور	شرح
۱/۳۴	۱/۲	میزان موسسات درمانی (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۱۸۲/۷	۱۹۶/۸	میزان تخت‌های ثابت (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۹۲/۹	۸۵/۹	میزان خانه‌های بهداشت فعال روستایی (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۹/۰۴	۶/۹	میزان مراکز بهداشتی و درمانی (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۷۲/۷	۵۸/۶	میزان پزشکان (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۸/۵	۶/۳	درصد استعمال دخانیات در زنان ۱۵-۵۴ ساله در سال ۱۳۸۹
۳۱/۴	۳۱/۹	درصد آگاهی صحیح زنان ۱۵-۵۴ ساله در باره پیشگیری از ایدز در سال ۱۳۸۹
۷۱/۱	۵۰/۱	درصد زایمان به طریق سزارین در سال ۱۳۹۴
۵/۹	۳/۹	درصد شیوع بیماری قلبی عروقی/آنژین در زنان ۱۵-۵۴ ساله براساس خوداظهاری در سال ۱۳۹۴
۵/۹	۴/۱	درصد شیوع بیماری دیابت در زنان ۱۵-۵۴ ساله براساس خوداظهاری در سال ۱۳۹۴
۰/۴	۰/۲	درصد شیوع بیماری سرطان در زنان ۱۵-۵۴ ساله براساس خوداظهاری در سال ۱۳۹۴
۹۳/۳	۸۹/۴	درصد رضایت از زندگی با خانواده در زنان ۱۵-۲۴ ساله در سال ۱۳۹۴

مأخذ: سالنامه آماری کشور و استان مازندران

مأخذ: محاسبه شده براساس گزارش شاخص‌های سیمای سلامت در جمهوری اسلامی ایران

شاخص‌های جدول و اطلاعات فصل پنجم از گزارش پشتیبان نشانگر آن است که نیروی انسانی و متخصص در استان از میانگین کشور بالاتر است ولی میانگین بیماری‌های غیرواگیر مانند دیابت، سرطان و قلبی و عروقی در استان از میانگین کشور بالاتر است بنابراین با توجه به شرح وظایف دانشگاه‌های علوم پزشکی و با همکاری آن‌ها به تعدادی از اولویت‌های مهم‌تر پرداخته شد و اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت‌ها بر این اساس طراحی شد.

فهرست مشکلات و فرصت‌های مهم

بالا بودن میزان چاقی در زنان استان

افزایش شیوع بیماری دیابت و فشارخون

بالا بودن درصد زایمان به طریق سزارین در استان مازندران

میزان پایین باروری کلی در استان

دلایل ضعف بهداشت و سلامت زنان

مهمترین دلایل پایین بودن سلامت و بهداشت زنان در استان مازندران به زعم متخصصین و کارشناسان خبره در این حوزه عبارتند از:

۱. فقدان آگاهی و مهارت سبک زندگی سالم
۲. فقدان مهارت‌های خودمراقبتی در میان زنان در پیشگیری از مصرف دخانیات
۳. پایین بودن آگاهی صحیح زنان استان مازندران درباره پیشگیری از ایدز
۴. پایین بودن آگاهی زنان نسبت عوارض ناشی از زایمان به طریق سزارین در استان مازندران
۵. عدم تحرک در میان زنان میانسال

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: گسترش خرید راهبردی خدمات سلامت با اولویت جلب مشارکت بخش غیردولتی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های مشاوره‌ای و متخصص 	<p>خروجی ۱-۱: خرید خدمات سلامت از بخش خصوصی</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱- عقد قرارداد با بخش خصوصی در راستای ارتقاء سلامت</p>
دستاورد ۲: توسعه زیرساخت‌ها	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های مشاوره‌ای و متخصص 	<p>خروجی ۱-۲: کاهش فاصله شاخص‌های برخورداری از خدمات سلامت بین مناطق محروم و غیرمحروم</p> <p>فعالیت ۱-۲-۱- تشکیل تیم اطلاع‌رسانی و برگزاری کمپین (تهیه و توزیع رسانه آموزشی (تراکت، پمفلت) و بسته آموزشی و ارسال به شهرستان‌ها، و استفاده از ظرفیت‌های تبلیغاتی موجود در شهر (بیلبورد، بنر و...)</p>

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۲: توسعه زیر ساخت‌ها	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری بیمه‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های مشاوره‌ای و متخصص 	<p>خروجی ۲-۲: افزایش میزان دسترسی (فیزیکی، اقتصادی، فرهنگی) خانوارهای مازندران به سبد غذای سالم</p> <p>فعالیت ۲-۲-۱- آموزش و مشاوره تخصصی تغذیه فعالیت ۲-۲-۲- اجرای بسیج ملی آموزش تغذیه فعالیت ۲-۲-۳- برگزاری جلسات آموزشی با موضوع تغذیه سالم و تولید محصول باغچه خانگی سالم فعالیت ۲-۲-۴- آموزش ایجاد باغچه‌های سبزی کاری سالم خانگی فعالیت ۲-۲-۵- توزیع سبد غذایی میانما در انباردار و شیرده نیازمند دچار سوءتغذیه</p>

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها / خطر ها	دستاورد ۳: ارتقای کمی و کیفی نظام مراقبت از گروه های هدف
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم هماهنگی میان دستگاه های متولی - کمبود سمن های مشاوره ای و متخصص 	<p>خروجی ۱-۳: فراهم نمودن زمینه آگاهی های عمومی در زمینه سلامت</p> <p>فعالیت ۱-۱-۳- تهیه و چاپ متون آموزشی فعالیت ۱-۲-۳- آموزش دانش آموزان دختر در دوره دوم متوسطه (درموضوع بلوغ) فعالیت ۱-۳-۳- آموزش خودمراقبتی و افزایش آگاهی دانش آموزان دختر در دوره اول متوسطه (براساس بسته خود مراقبتی سفیران سلامت دانش آموزی) فعالیت ۱-۴-۳- آموزش خودمراقبتی و افزایش آگاهی دانش آموزان دختر در دوره دوم متوسطه (براساس بسته خود مراقبتی سبک زندگی سالم) فعالیت ۱-۵-۳- آموزش خودمراقبتی و افزایش آگاهی دانش آموزان دختر در دوره اول متوسطه (براساس بسته خودمراقبتی سفیران سلامت دانش آموزی) فعالیت ۱-۶-۳- آموزش خود مراقبتی و افزایش آگاهی دانش آموزان دختر در دوره دوم متوسطه (براساس بسته خودمراقبتی جوان) فعالیت ۱-۷-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان (درخصوص چاقی- دیابت- فشارخون- سرطان- تغذیه- تحرک و...) فعالیت ۱-۸-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان (درخصوص مهارت های ارتباطی، فرزندآوری و فرزندپروری) فعالیت ۱-۹-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان (شناخت آسیب های اجتماعی برای مراقبت از خانواده و فرزندان) فعالیت ۱-۱۰-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان (بیماری های زنان) فعالیت ۱-۱۱-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان (یائسگی) فعالیت ۱-۱۲-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان (سبک زندگی ایرانی اسلامی) فعالیت ۱-۱۳-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان (شناخت جمعیتی)</p>

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها / خطر ها	دستاورد ۳: ارتقای کمی و کیفی نظام مراقبت از گروه های هدف
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم هماهنگی میان دستگاه های متولی - کمبود سمن های مشاوره ای و متخصص 	<p>خروجی ۱-۳: فراهم نمودن زمینه آگاهی های عمومی در زمینه سلامت</p> <p>فعالیت ۱-۱۴-۳- آموزش خود مراقبتی و افزایش آگاهی زنان (بسته های خودمراقبتی جوانان) فعالیت ۱-۱۵-۳- آموزش خودمراقبتی و افزایش آگاهی زنان (بسته های خودمراقبتی) هفته به هفته بارداری فعالیت ۱-۱۶-۳- آموزش خودمراقبتی و افزایش آگاهی زنان (بسته های خودمراقبتی) سبک زندگی فعالیت ۱-۱۷-۳- آموزش خود مراقبتی و افزایش آگاهی زنان شاغل (بسته های خودمراقبتی) خطرسنجی فعالیت ۱-۱۸-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (شیوه زندگی سالم) فعالیت ۱-۱۹-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (چاقی- دیابت- فشارخون- سرطان- تغذیه- تحرک و...) فعالیت ۱-۲۰-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (مهارت های ارتباطی، فرزندآوری و فرزندپروری)</p>

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۳: ارتقای کمی و کیفی نظام مراقبت از گروه‌های هدف	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های مشاوره‌ای و متخصص 	<p>خروجی ۱-۳: فراهم نمودن زمینه آگاهی‌های عمومی در زمینه سلامت</p>
<p>فعالیت ۱-۳-۲۱- آموزش و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (شناخت آسیب‌های اجتماعی برای مراقبت از خانواده و فرزندان)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۲۲- آموزش و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (سلامت روان)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۲۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (بیماریهای زنان)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۲۴- آموزش خودمراقبتی و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (بسته خودمراقبتی هفته به هفته بارداری)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۲۵- آموزش خودمراقبتی و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (بسته خود مراقبتی سبک زندگی)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۲۶- آموزش خودمراقبتی و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (بسته خود مراقبتی خطرسنجی)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۲۷- آموزش خود مراقبتی و افزایش آگاهی دانشجویان دختر (بسته خودمراقبتی جوانان)</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۳: ارتقای کمی و کیفی نظام مراقبت از گروه‌های هدف	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های مشاوره‌ای و متخصص 	<p>خروجی ۱-۳: فراهم نمودن زمینه آگاهی‌های عمومی در زمینه سلامت</p>
<p>فعالیت ۱-۳-۲۸- آموزش و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (سبک زندگی ایرانی-اسلامی)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۲۹- آموزش و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (شناخت جمعیتی)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۳۰- آموزش و افزایش آگاهی زنان ۲۰-۶۵ ساله (معرفی خدمات سالمندان)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۳۱- برگزاری روزهای جهانی فشار خون و قلب</p> <p>فعالیت ۱-۳-۳۲- برگزاری کمپین اطلاع‌رسانی ملی دیابت (آموزش همگانی پیشگیری اولیه)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۳۳- آموزش چهره به چهره زنان در قالب مصاحبه خطرسنجی قلبی عروقی و مراقبت‌های ماهان توسط پرسنل بهداشتی</p> <p>فعالیت ۱-۳-۳۴- راه اندازی سیستم آموزشی و اطلاع‌رسانی با استفاده از سامانه پیامکی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/خطر ها	
دستاورد ۳: ارتقای کمی و کیفی نظام مراقبت از گروه های هدف	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری بیمه ها - عدم هماهنگی میان دستگاه های متولی - کمبود سمن های مشاوره ای و متخصص 	<p>خروجی ۳-۲:</p> <p>ارتقای کیفیت خدمات سلامت</p>
<p>فعالیت ۳-۲-۱- آنالیز نتایج پایش و ارزشیابی کلاس ها و تعیین مشکلات، طراحی مداخلات لازم</p> <p>فعالیت ۳-۲-۲- پایش و ارزشیابی و طراحی مداخلات آموزش پس از ازدواج</p> <p>فعالیت ۳-۲-۳- برگزاری کلاس های آمادگی برای زایمان و ارزشیابی سالانه</p> <p>فعالیت ۳-۲-۴- بازنگری و توسعه خدمات باروری سالم</p> <p>فعالیت ۳-۲-۵- تشکیل کمیته علمی و آموزشی باروری سالم در خصوص بازنگری و تهیه رسانه آموزشی (تراکت، پمفلت) و بسته آموزشی</p> <p>فعالیت ۳-۲-۶- برگزاری نمایشگاه پویایی و بالندگی جمعیت</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/خطر ها	
دستاورد ۳: ارتقای کمی و کیفی نظام مراقبت از گروه های هدف	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری بیمه ها - عدم هماهنگی میان دستگاه های متولی - کمبود سمن های مشاوره ای و متخصص - عدم مشارکت فعال زنان 	<p>خروجی ۳-۳:</p> <p>تقویت خودمراقبتی</p>
<p>فعالیت ۳-۳-۱- بررسی میزان رضایت مندی زوجین از روابط زناشویی با هدف تحکیم بنیاد خانواده</p> <p>فعالیت ۳-۳-۲- اطلاع رسانی گسترده به جامعه در خصوص اهمیت سن مناسب ازدواج، اهمیت ازدواج مناسب، اهمیت فرزندآوری سالم و معایب فرزند و تک فرزند</p> <p>فعالیت ۳-۳-۳- مشاوره با زوجین بدون فرزند، تک-فرزند و دارای فرزند ۲۴ تا ۳۶ ماهه</p> <p>فعالیت ۳-۳-۴- اطلاع رسانی در خصوص افزایش باروری کلی و عوارض بارداری های ناخواسته و افزایش آگاهی باروری سالم در فضای مجازی</p> <p>فعالیت ۳-۳-۵- ارتقای دانش عمومی در خصوص فرزندآوری مناسب و به موقع</p> <p>فعالیت ۳-۳-۶- تشکیل کارگاه آموزشی تحکیم بنیان خانواده</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۴: پیشگیری، کنترل و کاهش شیوع و بروز بیماریها	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری بیمه‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های مشاوره‌ای و متخصص - عدم مشارکت فعال زنان 	<p>خروجی ۴-۱:</p> <p>کاهش مخاطرات تهدیدکننده سلامت</p>
<p>فعالیت ۴-۱-۱- مراقبت بیماران زن مبتلا به فشار خون بالا تحت پوشش بصورت ماهانه توسط بهورز/مراقب سلامت و فصلی توسط پزشک خانواده</p> <p>فعالیت ۴-۱-۲- آموزش زنان باردار در خصوص ریسک دیابت و فشار خون بارداری</p> <p>فعالیت ۴-۱-۳- شناسایی بیماران دیابتی و اختلال چربی خون براساس دستورالعمل ایرپن</p> <p>فعالیت ۴-۱-۴- شناسایی مبتلایان زن به فشار خون بالا در جمعیت بالای ۳۰ سال براساس دستورالعمل</p> <p>فعالیت ۴-۱-۵- شناسایی زنان پرهدیابتیک در قالب بسته خدمات مراقبت افراد در سنین مختلف</p> <p>فعالیت ۴-۱-۶- افزایش ۵۰٪ (رقم پایه) تعداد بیماران زندیابتی با حداقل دو نوبت آزمایش HbA1c</p> <p>فعالیت ۴-۱-۷- افزایش ۵۰٪ (رقم پایه) تعداد بیماران زندیابتی با آزمایش HbA1c کمتر از ۸ درصد</p> <p>فعالیت ۴-۱-۸- تعیین میزان خطر ده ساله حملات قلبی عروقی و مغزی در جمعیت هدف زن و مداخلات مرتبط جهت کاهش آن</p> <p>فعالیت ۴-۱-۹- تامین و دسترسی به داروهای کاهش‌دهنده خطر سکته قلبی و مغزی در افراد پرخطر شامل استاتین‌آسپرینو ...</p> <p>فعالیت ۴-۱-۱۰- بهره‌گیری از ظرفیت جراید محلی جهت درج پیام‌های مرتبط با ارتقای باروری کلی و عوارض بارداری‌های ناخواسته</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۴: پیشگیری، کنترل و کاهش شیوع و بروز بیماریها	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری بیمه‌ها - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های مشاوره‌ای و متخصص - عدم مشارکت فعال زنان 	<p>خروجی ۴-۱:</p> <p>کاهش مخاطرات تهدیدکننده سلامت</p>
<p>فعالیت ۴-۱-۱۱- گسترش شمول آزمایشات اعتیاد قبل ازدواج به ترکیبات شایعه مچوناکستازی، ترامادول، متادونو ....</p> <p>فعالیت ۴-۱-۱۲- تقویت ابزارها و روشهای تشخیصی آزمایش‌های اعتیاد به ابزارها و روش‌های دارای اعتبار بالاتر همچون TLC و GC</p> <p>فعالیت ۴-۱-۱۳- تعیین وضعیت شیوع و عوامل ناباروری</p> <p>فعالیت ۴-۱-۱۴- اجرای برنامه خدمات باروری سالم</p> <p>فعالیت ۴-۱-۱۵- شناسایی زنان نابارور جهت ارائه خدمت به آنان</p> <p>فعالیت ۴-۱-۱۶- آموزش و اطلاع رسانی عمومی در باره ناباروری و پیشگیری از آن و شناسایی زنان نابارور جهت ارائه خدمت به آنان</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/ خطر ها	
دستاورد ۴: پیشگیری، کنترل و کاهش شیوع و بروز بیماریها	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم هماهنگی و پیگیری در دستگاه های متولی - کمبود سمن های مشاوره ای و متخصص - عدم مشارکت فعال زنان 	خروجی ۴-۲: حمایت از تحرک بدنی و مراقبت از سلامت کارکنان زن ادارات دولتی
فعالیت ۴-۲-۱- آموزش و توانمندسازی مدیران ادارات مطابق برنامه خودمراقبتی سازمانی (حمایت از کارکنان زن ادارات) فعالیت ۴-۲-۲- آموزش و توانمندسازی اعضای شورای ارتقای سلامت ادارات مطابق برنامه خودمراقبتی سازمانی (حمایت از کارکنان زن ادارات) فعالیت ۴-۳- آموزش و افزایش آگاهی زنان شاغل در خصوص خودمراقبتی (مطابق راهنمای خود مراقبتی شیوه زندگی سالم)	
دستاورد ۴: پیشگیری، کنترل و کاهش شیوع و بروز بیماریها	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم هماهنگی و پیگیری در دستگاه های متولی - کمبود سمن های مشاوره ای و متخصص - عدم مشارکت فعال زنان 	خروجی ۴-۳: فراهم کردن زمینه ورزش های همگانی توسط شهرداری ها
فعالیت ۴-۳-۱- تهیه مکان و امکانات ورزش های همگانی و برگزاری مسابقات توسط شهرداری ها	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان	
فرض ها/ خطر ها	
دستاورد ۵: توانمندسازی و افزایش سواد بخش سلامت	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم جدیت و پیگیری در دستگاه ها - عدم مشارکت فعال زنان - کمبود قوانین بازدارنده 	خروجی ۵-۱: اجرای طرح توانمندسازی نیروی انسانی بخش سلامت
فعالیت ۵-۱-۱- برگزاری کارگاه های آموزشی آشنایی جهت کارشناسان تغذیه در مراکز خدمات جامع سلامت فعالیت ۵-۱-۲- برگزاری جلسات آموزشی و بازآموزی کارکنان درون و برون بخشی فعالیت ۵-۱-۳- تامین و توزیع محتوای آموزشی هنگام ازدواج برای ارائه دهندگان	

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضع بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	
			تعداد تخت های بیمارستان های خصوصی	دستاورد ۱: گسترش خرید راهبردی خدمات سلامت با اولویت جلب مشارکت بخش غیردولتی
دفتر امور بانوان و خانواده، کلیه دستگاه های اجرایی	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال های برنامه ششم	تعداد و مبلغ قرارداد	خروجی ۱-۱: خرید خدمات سلامت از بخش خصوصی
		طی سال های برنامه ششم	درصد شیوع بیماری های غیر واگیر	دستاورد ۲: توسعه زیرساخت ها
دفتر امور بانوان و خانواده، شهرداری ها، نظام روانشناسی	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال های برنامه ششم	درصد شیوع بیماری های غیر واگیر	خروجی ۱-۲: کاهش فاصله شاخص های برخورداری از خدمات سلامت بین مناطق محروم و غیرمحروم
دفتر امور بانوان و خانواده، کلیه دستگاه های اجرایی	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال های برنامه ششم	تعداد سبدهای توزیع شده و جمعیت برخوردار	خروجی ۲-۲: افزایش میزان دسترسی (فیزیکی، اقتصادی، فرهنگی) خانوارهای مازندران به سبد غذای سالم

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضع بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	
			درصد آگاهی زنان از بیماری های غیر واگیر	دستاورد ۳: ارتقای کمی و کیفی نظام مراقبت از گروه های هدف
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، آموزش و پرورش، فرمانداری ها، ادارات بهداشتی، نظام روانشناسی، بسپج و سایر دستگاه ها	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال های برنامه ششم	تعداد دوره های آموزش و جمعیت برخوردار	خروجی ۱-۳: فراهم نمودن زمینه آگاهی های عمومی در زمینه سلامت
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، ادارات بهداشتی، نظام روانشناسی	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال های برنامه ششم	درصد شیوع بیماری های غیر واگیر	خروجی ۲-۳: ارتقای کیفیت خدمات سلامت
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، ادارات بهداشتی، نظام روانشناسی	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال های برنامه ششم	درصد شیوع بیماری های غیر واگیر	خروجی ۳-۳: تقویت خودمراقبتی

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضع بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت و بهداشت زنان استان				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	دستاورد ۴: پیشگیری، کنترل و کاهش شیوع و بروز بیماری ها
صد او سیما، دفتر امور بانوان و خانواده،	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال های برنامه ششم	تعداد مبتلایان به بیماری های غیر واگیر	خروجی ۴-۱: کاهش مخاطرات تهدیدکننده سلامت
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، آموزش و پرورش، فرمانداری ها، ادارات بهداشتی، نظام روانشناسی، بسیج و سایر دستگاه ها	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال های برنامه ششم	سرانه ورزشی بانوان	خروجی ۴-۲: حمایت از تحرک بدنی و مراقبت از سلامت کارکنان زن ادارات دولتی
		طی سال های برنامه ششم	سرانه ورزشی بانوان	خروجی ۴-۳: فراهم کردن زمینه ورزش های همگانی توسط شهرداری ها

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش وضع بهداشت و سلامت

اثر: ارتقای سلامت بهداشت زنان استان				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	دستاورد ۵: توانمندسازی و افزایش سواد بخش سلامت
کلیه دستگاه های اجرایی	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	طی سال های برنامه ششم	تعداد کارکنان ارتقا یافته	خروجی ۵-۱: اجرای طرح توانمندسازی نیروی انسانی بخش سلامت

فصل پنجم

ورزش

مقدمه

فعالیت بدنی و ورزش در شرایط کنونی در جوامع مختلف دنیا به صورت ضرورتی انکارناپذیر پذیرفته شده است. برخی از مردم، ورزشکار حرفه‌ای‌اند و گروهی ورزشکار آماتور. گروهی طرفدار و علاقه‌مند به ورزش و دیدن برنامه‌ها، مسابقات و نمایش‌های ورزشی بوده، و عده‌ای نیز از راه ورزش امور زندگی خویش را می‌گذرانند. اما در این بین، ورزش برای بانوان به‌دلیل ویژگی‌های خاصی که دارند به مراتب مهم‌تر از مردان است. در فصل هفتم از گزارش پشتیبان به شاخص‌هایی از تربیت بدنی و جایگاه استان در کشور اشاره شده و با نگاه مقایسه‌ای به ورزش بانوان و مردان پرداخته است. از موارد شاخص‌های مهم این بخش سازماندهی ورزشکاران، مدال‌های کسب شده و مربیان است که در جدول زیر به تفکیک جنسیت آمده است.

جدول شماره ۵: شاخص‌های وضع ورزش در استان مازندران و کشور به تفکیک جنس، در سال ۱۳۹۵

استان مازندران			کل کشور			شرح
زن	مرد	کل	زن	مرد	کل	
۵۵۵۶۶	۱۰۱۱۸۶	۱۵۶۷۵۲	۱۰۷۱۰۶۴	۱۸۷۵۶۳۴	۲۹۴۶۶۹۸	تعداد ورزشکاران سازمان یافته
۱۵/۵	۸۴/۵	۱۰۰	-	-	-	درصد ورزشکاران دعوت شده به تیم ملی
۱۹/۰	۸۱/۰	۱۰۰	-	-	-	درصد ورزشکاران عضو تیم ملی
۱۸/۱	۸۱/۹	۱۰۰	-	-	-	درصد مدال‌های کسب شده در میادین مختلف بین-المللی، آسیایی و جهانی
۳۲/۴	۶۷/۴	۱۰۰	-	-	-	درصد داوران
۳۲/۷	۶۷/۳	۱۰۰	-	-	-	درصد مربیان
۲۹/۶	۳۳/۴	-	-	-	-	درصد مشارکت عمومی در ورزش همگانی

ماخذ: اداره کل ورزش و جوانان استان مازندران و سالنامه آماری کشور

فهرست مشکلات و فرصت‌های مهم

اضافه وزن، چاقی و فعالیت بدنی ناکافی بانوان و روند رو به رشد کم‌تحرکی

کمبود فضاها و امکانات تفریحی و تسهیلات ورزشی

دلایل مشکلات ورزشی و کم تحرکی در میان زنان

مهمترین دلایل مشکلات ورزشی و کم تحرکی زنان در استان مازندران به زعم متخصصین و کارشناسان خبره در این حوزه عبارتند از:

۱. فقدان فضاها و امکانات ورزشی در مناطق روستایی مختص زنان
۲. توزیع نامناسب و نابرابر فضاها و امکانات ورزشی در مناطق شهری برای زنان
۳. عدم توسعه ورزشهای همگانی و خانواده محور در مناطق شهری و روستایی
۴. فقدان حمایت از توسعه فعالیتها و برنامه های ورزشی مختص زنان
۵. ضعف برنامه های فراغتی ورزشی زنانه در سازمانهای دولتی و خصوصی
۶. ضعف برنامه های فراغتی ورزشی زنانه در مراکز آموزشی
۷. فقدان فرهنگ سازی ورزشی زنانه از طرف مراکز رسانه ای و فرهنگی

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت ورزشی

اثر: افزایش فضاها و امکانات و تسهیلات ورزش بانوان	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۱: توسعه زیرساختها و توزیع متوازن امکانات ورزشی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی 	خروجی ۱-۱: توسعه و ایجاد اماکن در شهرها و روستاها برای ورزش همگانی و قهرمانی با توزیع جغرافیایی متناسب
فعالیت ۱-۱-۱- ارتقای سرانه فضای ورزشی فعالیت ۱-۱-۲- افزایش تعداد ایستگاه‌های ورزشی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانک‌ها - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیت‌ها - کمبود سمن‌های تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی 	خروجی ۱-۲: استقرار امکانات ورزشی رایگان برای گروه‌های سنی و جنسی مختلف
فعالیت ۱-۲-۱- ایجاد پایگاه‌های ورزشی همگانی در مساجد و استفاده از باورهای مذهبی و دینی در نهادینه‌سازی فعالیت بدنی فعالیت ۱-۲-۲- اختصاص پارک‌های مجلیبرای ورزشمدارس فعالیت ۱-۲-۳- ایجاد امکانات جهت دسترسی دانش‌آموزان و دانشجویان به امکانات فعالیت بدنی	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت ورزشی

اثر: افزایش فعالیت بدنی برای ارتقای سلامت	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۲: توسعه ورزش همگانی با محوریت تحکیم بنیان خانواده	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانک‌ها - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیت‌ها - کمبود سمن‌های تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی 	خروجی ۲-۱: توسعه پیاده‌راه‌ها و مسیرهای غیرماشین رو داخل شهری
فعالیت ۲-۱-۱- ارتقاء کیفیت پیاده‌روها و خیابان‌ها بر طبق استانداردهای بین‌المللی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیت‌ها - کمبود سمن‌های تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی 	خروجی ۲-۲: فراهم آوردن زمینه‌های فعالیت در محل کار، مدرسه، دانشگاه و...
فعالیت ۲-۲-۱- اجرای برنامه هفتگی زنگ ورزش در ادارات فعالیت ۲-۲-۲- اجرای طرح همیار ورزش در مدارس فعالیت ۲-۲-۳- الزام دانشگاه‌ها به پایش مداوم وضعیت بدنی دانشجویان دختر فعالیت ۲-۲-۴- الزام مدارس به پایش مداوم وضعیت بدنی دانش‌آموزان دختر	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت ورزشی

اثر: افزایش فعالیت بدنی برای ارتقای سلامت	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۲: توسعه ورزش همگانی با محوریت تحکیم بنیان خانواده	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای اقتصادی و بانکها - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیتها - کمبود سمنهای تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاههای متولی 	<p>خروجی ۲-۳:</p> <p>حمایت از توسعه فعالیتهای ورزشی بانوان</p>
<p>فعالیت ۲-۳-۱- تدوین برنامه ارتقای فعالیت بدنی زنان، و اجرای آن در سطح شهر و روستا</p> <p>فعالیت ۲-۳-۲- اجرای کارگاهها و دورههای آموزشی با هدف ارتقای سهم ورزش در سبد خانوار</p> <p>فعالیت ۲-۳-۳- اجرای برنامههای ورزشی در مدارس متوسطه با هدف فعالیت بدنی و استعدادیابی</p> <p>فعالیت ۲-۳-۴- اجرای ورزش همگانی در پارکها و میادین مناسب زیر نظر مربیان و شخصیتهای ورزشی برتر</p> <p>فعالیت ۲-۳-۵- اجرای طرح ورزشهای خانوادگی یا محله محور در پارکها، جنگل و اماکن ورزشی</p> <p>فعالیت ۲-۳-۶- اختصاص سانسهای ورزشی در اماکن ورزشی ویژه بانوان باردار با حضور مربی اختصاصی</p> <p>فعالیت ۲-۳-۷- برگزاری مسابقات ورزشی ساحلی در جهت اشاعه و رزشهای آبی و ساحلی در ساحل اختصاصی زنان</p> <p>فعالیت ۲-۳-۸- حمایت مالی و معنوی از اجرای برنامه فعالیت بدنی توسط فدراسیون ورزش همگانی مانند پیادهروی و بازیهای محلی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت ورزشی

اثر: افزایش فعالیت بدنی برای ارتقای سلامت	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۲: توسعه ورزش همگانی با محوریت تحکیم بنیان خانواده	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیتها - کمبود سمنهای تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاههای متولی 	<p>خروجی ۲-۴:</p> <p>ترویج ورزش و فرهنگ عبور و مرور فعال با تمهیدات مدیریتی در جامعه</p>
<p>فعالیت ۲-۴-۱- ارتقای فرهنگ پیادهروی با برگزاری برنامههای پیادهروی دسته جمعی ادواری</p> <p>فعالیت ۲-۴-۲- برگزاری جشنواره و همایشهای ورزشی بومی و محلی</p> <p>فعالیت ۲-۴-۳- اختصاص تخفیف دانش آموزی و دانشجویی برای هزینههای شرکت در برنامههای ورزشی</p> <p>فعالیت ۲-۴-۴- قوانین تشویق اداری برای کاهش وزن کارکنان، نرمش صبحگاهی، مسابقات ورزشی یا ترک سیگار</p> <p>فعالیت ۲-۴-۵- اختصاص تخفیف در هزینههای شرکت در برنامههای ورزشی برای دختران دانش آموز و دانشجو</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت ورزشی

اثر: افزایش فعالیت بدنی برای ارتقای سلامت	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۳: ارتقای سطح فرهنگ بهداشت، شادابی و نشاط اجتماعی مبتنی بر تحرک دنی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیتها - کمبود سمنهای تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاههای متولی 	<p>خروجی ۱-۳:</p> <p>اشاعه و تبلیغ موضوع اهمیت ورزش، تناسب بدنی و سلامت جسم و روان</p>
<p>فعالیت ۳-۱-۱- طرح سنجش قامت ناهنجاریهای اسکلتی بانوان شهری و روستایی</p> <p>فعالیت ۳-۱-۲- برگزاری همایش تجلیل از بانوان ورزشکار برتر، معلمان ورزشی موفق و استعدادیاب</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیتها - کمبود سمنهای تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاههای متولی 	<p>خروجی ۲-۳:</p> <p>واردکردن مفاهیم بهداشت ورزش در برنامههای رادیو و تلویزیون و سایر رسانهها</p>
<p>فعالیت ۳-۲-۱- پخش ویژه برنامههای ورزشی با موضوع حرکات اصلاحی ویژه بانوان باردار</p> <p>فعالیت ۳-۲-۲- پخش ویژه برنامههای ورزشی با حضور مربیان، ورزشکاران و نخبگان برتر</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت ورزشی

اثر: افزایش فعالیت بدنی برای ارتقای سلامت	
فرض ها/خطرها	
دستاورد ۳: ارتقای سطح فرهنگ بهداشت، شادابی و نشاط اجتماعی مبتنی بر تحرک بدنی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیتها - کمبود سمنهای تخصصی و پیگیر - عدم هماهنگی میان دستگاههای متولی 	<p>خروجی ۳-۳:</p> <p>آموزش ارتباط فعالیت بدنی و بیماریها در سطح بخشهای مختلف جامعه</p>
<p>فعالیت ۳-۳-۱- درج پیامهای سلامتی در خصوص ضرورت انجام فعالیت بدنی و تأثیرات آن در سربرگهای اداری</p>	

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش ورزش

اثر: افزایش فضاها و امکانات و تسهیلات ورزش بانوان				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	دستاورد ۱: توسعه زیر ساخت ها و توزیع متوازن امکانات ورزشی
			سرانه فضای ورزشی استان	خروجی ۱-۱: توسعه و ایجاد اماکن در شهرها و روستاها برای ورزش همگانی و قهرمانی با توزیع جغرافیایی متناسب
دستگاه های اجرایی و سازمان های مردم نهاد	ورزش و جوانان	طی سال های برنامه ششم	سرانه فضای ورزشی به تفکیک شهر و روستا	
دفتر امور بانوان و خانواده، حوزه های علمیه، بسیج، اداره کل تبلیغات اسلامی شهرداری ها و دهیاری ها	ورزش و جوانان	طی سال های برنامه ششم	تعداد ایستگاه های ورزشی	خروجی ۲-۱: استقرار امکانات ورزشی رایگان برای گروه های سنی و جنسی مختلف

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش ورزش

اثر: افزایش فعالیت بدنی برای ارتقای سلامت				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	دستاورد ۲: توسعه ورزش همگانی با محوریت تحکیم بنیان خانواده
			تعداد برنامه های عمومی و سازمان یافته	خروجی ۱-۲: توسعه پیاده راه ها و مسیرهای غیر ماشین رو داخل شهری
دفتر امور بانوان و خانواده، ورزش و جوانان	شهرداری ها و دهیاری ها	طی سال های برنامه ششم	سرانه پیاده راه ها	
دفتر امور بانوان و خانواده، ورزش و جوانان	دستگاه های اجرایی	طی سال های برنامه ششم	سرانه فضای ورزشی مدارس	خروجی ۲-۲: فراهم آوردن زمینه های فعالیت در محل کار، مدرسه، دانشگاه و...
دفتر امور بانوان و خانواده، علوم پزشکی، شهرداری ها و دهیاری ها	ورزش و جوانان	طی سال های برنامه ششم	تعداد ورزشکاران سازمان یافته	خروجی ۳-۲: حمایت از توسعه فعالیت های ورزشی بانوان
صداوسیما، دفتر امور بانوان و خانواده، شهرداری ها و دهیاری ها	ورزش و جوانان	طی سال های برنامه ششم	تعداد همایش ها برای تقدیر از برترین ها	خروجی ۴-۲: ترویج ورزش و فرهنگ عبور و مرور فعال با تمهیدات مدیریتی در جامعه

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش ورزش

اثر: افزایش فعالیت بدنی برای ارتقای سلامت				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	
			تعداد همایش‌های عمومی و پیاده‌روی همگانی	دستاورد ۳: ارتقای سطح فرهنگ بهداشت، شادابی و نشاط اجتماعی مبتنی بر تحرک بدنی
دفتر امور بانوان و خانواده، آموزش و پرورش، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها	ورزش و جوانان	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد سمینارهای تخصصی و تعداد تشویق شدگان	خروجی ۱-۳: اشاعه و تبلیغ موضوع اهمیت ورزش، تناسب بدنی و سلامت جسم و روان
دفتر امور بانوان و خانواده، ورزش و جوانان	صدا و سیما	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد ساعت برنامه‌رادیو و تلویزیون	خروجی ۲-۳: واردکردن مفاهیم بهداشت ورزش در برنامه‌های رادیو و تلویزیون و سایر رسانه‌ها
دفتر امور بانوان و خانواده، ورزش و جوانان	دستگاه‌های اجرایی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد و ساعت آموزش	خروجی ۳-۳: آموزش ارتباط فعالیت بدنی و بیماری‌ها در سطح بخش‌های مختلف جامعه

فصل ششم

شناخت وضع آسیب‌های اجتماعی

مقدمه

آسیب اجتماعی به هر نوع عمل فردی یا جمعی اطلاق می‌شود که در چارچوب اصول اخلاقی و قواعد عام، عمل جمعی - رسمی و غیررسمی - محل فعالیت کنشگران قرار نمی‌گیرد و در نتیجه با منع قانونی یا قبح اخلاقی و اجتماعی روبه‌رو می‌گردد. به همین دلیل، کجروان سعی دارند کجروی‌های خود را از دید ناظران قانون، اخلاق عمومی و نظم اجتماعی پنهان کنند زیرا در غیر این صورت با پیگرد قانونی، تکفیر اخلاقی و طرد اجتماعی مواجه می‌شوند

یکی از مهم‌ترین آسیب‌مورد بررسی اعتیاد است که پایه و علت بسیاری از آسیب‌های دیگر می‌شود مجموعه کاملی از آسیب‌ها در فصل هشتم نسخه پشتیبان این سند آمده است. تعداد از شاخص‌های مهم این فصل بصورت مقایسه‌ای در جدول زیر آمده است.

جدول شماره ۶: شاخص‌های وضع آسیب‌های اجتماعی در استان مازندران و کشور به تفکیک جنس، در سال ۱۳۹۵

استان مازندران			کل کشور			شرح
زن	مرد	کل	زن	مرد	کل	
۰/۲	۲۸/۸	۱۴/۶	۱/۸	۵۰/۶	۲۶/۵	میزان معتادین دستگیر شده (در هر ده هزار نفر جمعیت)
۰/۹	۵/۷	۳/۳	۳/۶	۷/۷	۵/۷	میزان اقدام به خودکشی (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۰/۹	۵/۷	۳/۳	۳۷/۹	۷۵۴/۱	۴۰۰/۸	میزان دستگیرشدگان سرقت عادی (اماکن دولتی - غیردولتی - خودرو - احشام و غیره) (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۱/۲	۲/۳	۱/۸	۰/۳	۵/۲	۲/۸	میزان دستگیرشدگان قتل‌های عمد و غیرعمد (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۰/۵	۲/۱	۱/۳	۰/۹	۳/۰	۲/۰	میزان مقتولین قتل عمد (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۰/۴	۰/۵	۰/۵	۰/۷	۲۵/۴	۱۳/۲	درصد دستگیرشدگان نزاع دسته-جمعی مسلحانه و غیرمسلحانه (در هر صد هزار نفر جمعیت)
۰/۰	۰/۲	۰/۱	۰/۶	۸/۸	۴/۸	میزان تلفات نزاع دسته-جمعی مسلحانه و غیرمسلحانه (در هر صد هزار نفر جمعیت)

مأخذ: محاسبه شده براساس آمار نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

در دنیای امروز آسیب‌های اجتماعی اشکال گسترده‌ای پیدا کرد و فراوانی آسیب‌های نوظهور امروزه بیشتر شده است. اولویت‌های زیادی برای بررسی و برخورد با آسیب وجود دارد که تیم حاضر بر اساس اطلاعات موجود و اولویت‌های استان و زمان لازم بر اساس جایگاه زنان در خانواده به تعداد محدودی از آن‌ها پرداخته و اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت‌های آن‌ها طراحی شد.

فهرست مشکلات و فرصت‌های مهم

مساله افزایش برخی آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده

دلایل افزایش آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

مهمترین دلایل آسیب‌های اجتماعی زنان در استان مازندران به زعم متخصصین و کارشناسان خبره در این حوزه عبارتند از:

۱. شیوه تربیتی نامناسب خانواده‌ها
۲. فقدان نظارت و کنترل خانواده‌ها بخصوص در خانواده‌های نابسامان
۳. دسترسی آسان به انواع مواد مخدر و الکل
۴. فقدان آموزشها و توانایی‌های خودمراقبتی در میان زنان
۵. فقدان برنامه‌های فراغتی سالم و مهیج برای زنان
۶. حضور و دسترسی به الگوهای رفتاری نامناسب بخصوص دسترسی از طریق فضای مجازی
۷. عدم اطلاع رسانی مطلوب در رابطه با عواقب رفتارهای پرخطر در مراکز آموزشی
۸. فقدان برنامه‌های مدون فرهنگی-روان‌شناختی مرتبط با پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در میان زنان در بخش‌های مختلف

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۱:</p> <p>اطلاع‌رسانی به نوجوانان و جوانان در رابطه با آثار سوء مواد مخدر</p>
<p>فعالیت ۱-۱-۱- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر در دانشگاه‌ها</p> <p>فعالیت ۱-۱-۲- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر در دوره اول متوسطه</p> <p>فعالیت ۱-۱-۳- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر در دوره دوم متوسطه</p> <p>فعالیت ۱-۱-۴- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر در میان مددجویان بهزیستی</p> <p>فعالیت ۱-۱-۵- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر در میان فرزندان شاهد و ایثارگر</p> <p>فعالیت ۱-۱-۶- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر ویژه پایگاه بسیج محلات</p> <p>فعالیت ۱-۱-۷- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر در میان جوانان هلال احمر</p> <p>فعالیت ۱-۱-۸- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر در میان کارکنان بخش دولتی</p> <p>فعالیت ۱-۱-۹- اجرای کارگاه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در میان سربازان</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۰- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه مواد ویژه مناطق روستایی با همکاری دهیاران</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۱- اجرای کارگاه پیش از ازدواج ویژه گروه هدف سازمان تبلیغات اسلامی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۱:</p> <p>اطلاع‌رسانی به نوجوانان و جوانان در رابطه با آثار سوء مواد مخدر</p>
<p>فعالیت ۱-۱-۱۲- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر ویژه ورزشکاران</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۳- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه موادمخدر ویژه سایر افراد جامعه</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۴- تهیه بسته‌های تصویری پیشگیری از اعتیاد</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۵- پخش زیرنویس‌های کوتاه با موضوع هشدارهای مرتبط با مواد مخدر</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۶- آموزش مهارت‌های خودمراقبتی از آسیب‌های اجتماعی توسط متخصصین در صداوسیما</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۷- درج مطالب آموزشی مرتبط با توانمندسازی و خودمراقبتی از آسیب‌های اجتماعی در سایت‌ها و جراید</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۸- تهیه محتوای آگاه‌سازی در مورد مواد مخدر جهت نشر در فضای مجازی</p> <p>فعالیت ۱-۱-۱۹- اطلاع‌رسانی در خصوص مخاطرات مواد مخدر و دخانیات از طریق بیلبوردهای شهری، اصناف و مکان‌های عمومی</p> <p>فعالیت ۱-۱-۲۰- چاپ بروشور و ویژه‌نامه‌های آگاهی‌بخش و توانمندساز از پیامد آسیب‌های پرخطر</p> <p>فعالیت ۱-۱-۲۱- تبلیغ سبک زندگی اسلامی با تاکید بر خانواده سالم</p> <p>فعالیت ۱-۱-۲۲- توزیع کتاب‌ها و نشریات مرتبط با آگاهی‌بخشی و خودمراقبتی از آسیب‌های اجتماعی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطر‌ها	
دستاورد ۱: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۲:</p> <p>آموزش موثر به نوجوانان و جوانان در رابطه با نحوه درست برخورد با مواد مخدر</p>
<p>فعالیت ۱-۲-۱- ارائه برنامه‌های مشاوره در خصوص تربیت و برخورد مناسب با نوجوانان و جوانان برای والدین</p> <p>فعالیت ۱-۲-۲- شناسایی دانش‌آموزان در معرض آسیب و اجرای برنامه‌های مشاوره‌ای خودمراقبتی از آسیب‌های اجتماعی برای آنان</p> <p>فعالیت ۱-۲-۳- ارائه مشاوره در ارتباط با آسیب‌های اجتماعی به مددجویان کمیته امداد</p> <p>فعالیت ۱-۲-۴- اجرای برنامه‌های مداخله‌ای در خصوص خانواده‌های آسیب‌دیده</p> <p>فعالیت ۱-۲-۵- ارائه برنامه‌های مشاوره و خودمراقبتی در میان فرزندان شاهد و ایثارگر در رابطه با مصرف دخانیات و قلیان</p> <p>فعالیت ۱-۲-۶- ساماندهی قهوه‌خانه‌ها و قلیانسراهای استان</p> <p>فعالیت ۱-۲-۷- ارائه برنامه‌های مشاوره‌ای زندگی سالم در مناطق آسیب‌خیز و کم‌برخوردار</p> <p>فعالیت ۱-۲-۸- ارائه مشاوره مداخله‌ای به دانش‌آموزان در معرض خودکشی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطر‌ها	
دستاورد ۱: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۳:</p> <p>توانمندسازی و آموزش خودمراقبتی به نوجوانان و جوانان</p>
<p>فعالیت ۱-۳-۱- آموزش مهارت‌های زناشویی پایه در مراکز بهداشت با تاکید بر آسیب‌های اجتماعی</p> <p>فعالیت ۱-۳-۲- ارائه برنامه‌های آموزشی و خدمات جنسی در کلینیک جنسی پابلوت استانی</p> <p>فعالیت ۱-۳-۳- ارائه و آموزش تکمیلی مهارت‌های زناشویی (پس از گذراندن دوره پایه)</p> <p>فعالیت ۱-۳-۴- آموزش مهارت‌های خودمراقبتی در مقابل آسیب‌های اجتماعی (موادمخدر، الکل و دخانیات) در صداوسیما</p> <p>فعالیت ۱-۳-۵- تهیه کتابچه‌های راهنما در رابطه با خود مراقبتی در برابر آسیب‌های اجتماعی</p> <p>فعالیت ۱-۳-۶- برگزاری گردهمایی و همایش برای زوجین و خانواده‌ها (برنامه‌های شاد، تئاتر و آموزش)</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۴:</p> <p>اطلاع‌رسانی به خانواده‌ها در رابطه با آثار سوء مواد مخدر</p>
<p>فعالیت ۱-۴-۱- تهیه فیلم و کلیپ‌های کوتاه از باورهای غلط در باره موادمخدر و قلیان</p> <p>فعالیت ۱-۴-۲- تهیه و انتشار بروشورهای هشداردهنده در رابطه با آسیب‌های اجتماعی (سرقت و...) در اماکن گردشگری</p> <p>فعالیت ۱-۴-۳- تهیه برنامه‌های آگاهی‌بخش و هشداردهنده در مورد مخاطرات مواد مخدر صنعتی</p> <p>فعالیت ۱-۴-۴- ساخت فیلم‌های مستند در رابطه با پیشگیری از آسیب‌های پرخطر از جمله خودکشی و فرار از خانه برای والدین</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۵:</p> <p>آموزش مهارت‌های مواجهه با مواد مخدر به زوجین و خانواده‌ها</p>
<p>فعالیت ۱-۵-۱- آموزش به خانواده‌ها درباره شیوه فرزندپروری و برخورد با بچه‌ها در سن بلوغ</p> <p>فعالیت ۱-۵-۲- آموزش و مشاوره خانواده‌های معتادین در ترک</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۶:</p> <p>تربیت و آموزش متخصصین در حوزه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی</p>
<p>فعالیت ۱-۶-۱- تقویت اورژانس اجتماعی جهت مداخله در کاهش آسیب‌های پر خطر (خودکشی و فرار از خانه)</p> <p>فعالیت ۱-۶-۲- برنامه‌های حمایتی در جهت حل مشکلات زنان سرپرست خانوار</p> <p>فعالیت ۱-۶-۳- ارائه مشاوره مستمر به مددجویان در مناطق آسیب‌پذیر</p> <p>فعالیت ۱-۶-۴- ارائه مشاوره مستمر به خانواده زندانیان</p> <p>فعالیت ۱-۶-۵- ارائه مشاوره مستمر به خانواده معتادان مراکز ترک اعتیاد</p> <p>فعالیت ۱-۶-۶- ارائه مشاوره مستمر به مددجویان بهزیستی</p> <p>فعالیت ۱-۶-۷- تقویت هسته‌های مشاوره در مدارس در جهت شناسایی و مراقبت از افراد در معرض خودکشی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۷:</p> <p>حمایت از سازمان‌ها مردمی در رابطه با آسیب‌های اجتماعی</p>
<p>فعالیت ۱-۷-۱- کارگاه آموزش خانواده برای والدین کودکان زیر ۶ سال در مهدکودک‌ها</p> <p>فعالیت ۱-۷-۲- اجرای کارگاه‌های خودمراقبتی از آسیب‌های اجتماعی در محیط‌های کارگری</p> <p>فعالیت ۱-۷-۳- کارگاه آموزش خانواده برای زوجین ۵-۰ سال اول زندگی ویژه بسیجیان</p> <p>فعالیت ۱-۷-۴- کارگاه آموزش خانواده برای زوجین ۵-۰ سال اول زندگی در مراکز مشاوره تخصصی</p> <p>فعالیت ۱-۷-۵- تهیه و پخش مستند از پیامدهای آسیب‌های اجتماعی (اعتیاد، فرار از خانه و...)</p> <p>فعالیت ۱-۷-۶- اجرای برنامه‌های نه به قلیان و دخانیات در پارک‌ها و اماکن ورزشی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۸-۱:</p> <p>برگزاری همایش‌های مرتبط با پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی با تاکید بر مواد مخدر</p>
<p>فعالیت ۱-۸-۱- حمایت از تشکل‌های مردمی در زمینه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی</p> <p>فعالیت ۱-۸-۲- آموزش به کارکنان نیروی انتظامی در رابطه با شیوه مناسب مواجهه با زنان و دختران فرارکننده از خانه و ...</p> <p>فعالیت ۱-۸-۳- گردهمایی سالانه زوجین سازش‌یافته و پوشش رسانه‌ای</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۹-۱:</p> <p>برگزاری نشست‌های تخصصی در جهت آگاه‌سازی و پیشگیری از مواد مخدر</p>
<p>فعالیت ۱-۹-۱- برگزاری همایش‌های تخصصی پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در دانشگاه‌ها</p> <p>فعالیت ۱-۹-۲- حمایت و مشاوره دانشجویان در معرض آسیب در دانشگاه‌ها</p> <p>فعالیت ۱-۹-۳- اجرای طرح غربال‌گری آسیب‌های اجتماعی در مدارس</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱۰-۱:</p> <p>برگزاری دوره‌های آگاه‌سازی مرتبط با مواد مخدر برای کارکنان زن استان</p>
<p>فعالیت ۱-۱۰-۱- برگزاری دوره‌های آگاه‌سازی مرتبط با مواد مخدر برای کارکنان زن استان</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۱۱:</p> <p>برگزاری دوره‌های خودمراقبتی در برابر آسیب‌های موادمخدر برای زنان آسیب‌پذیر</p>
فعالیت ۱-۱۱-۱- برگزاری دوره‌های خودمراقبتی در برابر آسیب‌های و موادمخدر برای زنان آسیب‌پذیر	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۱۲:</p> <p>ساخت برنامه‌های آگاهی بخش در رابطه با مخاطرات مواد مخدر در رسانه‌ها</p>
فعالیت ۱-۱۲-۱- ساخت برنامه‌های آگاهی بخش در رابطه با مخاطرات موادمخدر در رسانه‌ها	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۱۳:</p> <p>استفاده از پتانسیل و امکانات شهری در جهت آگاهی بخشی و خودمراقبتی در برابر مواد مخدر</p>
فعالیت ۱-۱۳-۱- استفاده از بیلبرد و فضای تبلیغات شهری برای آگاهی بخشی در خصوص خودمراقبتی در برابر موادمخدر	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - کمبود تجربیات اجرایی و هدفمند - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۱۴:</p> <p>تشکیل گروه‌های هم‌تا سازش‌شده جهت ارائه تجربیات</p>
فعالیت ۱-۱۴-۱- تدوین برنامه و اجرای نشست تخصصی در راستای تشکیل گروه‌های هم‌تا سازش‌شده جهت ارائه تجربیات	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۱: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - کمبود تجربیات اجرایی و هدفمند - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۱۵: ارائه خدمات حمایتی به افراد در معرض آسیب و فاقد منابع حمایتی</p>
فعالیت ۱-۱۵-۱- حمایت مالی، مشاوره‌ای و معنوی به افراد در معرض آسیب و فاقد منابع حمایتی	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - کمبود تجربیات اجرایی و هدفمند - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۲: ارائه برنامه‌های مشاوره‌ای به خانواده‌ها جهت برخورد مناسب با فرزندان</p>
فعالیت ۱-۲-۱- آموزش و حمایت از زنان بدسرپرست جهت خودمراقبتی در برابر آسیب‌های اجتماعی	
فعالیت ۱-۲-۲- آموزش والدین و فرزندان زوجین متقاضی طلاق	
فعالیت ۱-۲-۳- ارائه خدمات مددکاری ویژه به خانواده‌های در معرض آسیب جهت کاهش آسیب‌هایی چون قتل، فرار از خانه، خودکشی و...	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - کمبود تجربیات اجرایی و هدفمند - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۲-۲:</p> <p>ارائه مشاوره و مداخله فوری در رابطه با آسیب‌های پرخطر مانند خودکشی، قتل و فرار از خانه</p>
<p>فعالیت ۲-۲-۱- ارائه مشاوره و مداخلات فوری در مراکز مشاوره نیروی انتظامی در خصوص آسیب‌های مرتبط با زنان (فرار از خانه، نزاع و...)</p> <p>فعالیت ۲-۲-۲- ارائه مشاوره و مداخلات فوری در مراکز مشاوره دادگستری در خصوص آسیب‌های مرتبط با زنان (فرار از خانه، نزاع و...)</p> <p>فعالیت ۲-۲-۳- ارائه مشاوره و مداخلات فوری در مراکز مداخله و مشاوره بهزیستی</p> <p>فعالیت ۲-۲-۴- اجرای طرح‌های محله‌محور ارتقای سلامت زندگی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - کمبود تجربیات اجرایی و هدفمند - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۲-۳:</p> <p>ارائه و اجرای برنامه‌های خودمراقبتی به نوجوانان و جوانان در رابطه با آسیب‌های اجتماعی (خودکشی، فرار از خانه)</p>
<p>فعالیت ۲-۳-۱- اجرای طرح‌های ارتقا یا روانی محلات</p> <p>فعالیت ۲-۳-۲- تشکیل کمیته معتمدین محلی جهت همکاری و ارجاع به واحد مشاوره جهت سازش</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - کمبود تجربیات اجرایی و هدفمند - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۲-۴:</p> <p>تشکیل گروه‌های هم‌تا از خانواده و فرزندان طلاق</p>
<p>فعالیت ۲-۴-۱- تدوین برنامه جامع و تشکیل نشست‌های تخصصی برای گروه‌های هم‌تا از خانواده و فرزندان طلاق</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۳: کاهش عوارض آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - کمبود تجربیات اجرایی و هدفمند - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۱-۳: حمایت اجتماعی از زنان و دختران آسیب دیده</p>
<p>فعالیت ۱-۱-۳- آموزش به زوجین درباره زندگی سالم در جهت کاهش آسیب‌های مرتبط با خانواده (فرار از خانه، خیانت و...)</p> <p>فعالیت ۱-۲-۳- اجرای طرح‌های حمایتی برای زنان نو فرندان خانواده‌های آسیب دیده</p> <p>فعالیت ۱-۳-۳- اجرای طرح‌های حمایتی برای فرزندان زنان زندانی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص کاهش آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۳: کاهش عوارض آسیب‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - کمبود تجربیات اجرایی و هدفمند - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۲-۳: ایجاد سازمان‌های حمایتی و مشاوره‌ای غیردولتی در رابطه با پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی</p>
<p>فعالیت ۱-۲-۳- تهیه بسته‌های آموزشی برای خانواده‌ها در جهت کاهش آسیب‌های حضور در فضای مجازی</p> <p>فعالیت ۱-۲-۳- اجرای طرح‌های مطالعاتی در رابطه با شیوع شناسی و علت‌یابی آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - کمبود تجربیات اجرایی و هدفمند - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت فعال زنان و خانواده 	<p>خروجی ۳-۳: حمایت از طرح‌های مداخله‌ای در زمینه آسیب‌های اجتماعی</p>
<p>فعالیت ۱-۳-۳- حمایت مالی و معنوی از برنامه‌ها و طرح‌های اجرایی و مطالعاتی مداخله‌ای در زمینه آسیب‌های اجتماعی</p>	

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش شناخت وضع آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	دستاورد: پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی
			تعداد مبتلایان به مواد مخدر	
دفتر امور بانوان خانواده، دفتر امور اجتماعی، فرمانداری‌ها، بهزیستی و نظام روانشناسی بنیاد شهید	دانشگاه‌های استان	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد کارگاه‌ها، ساعت و آموزش گیرندگان	خروجی ۱-۱: اطلاع رسانی به نوجوانان و جوانان در رابطه با آثار سوء مواد مخدر
دستگاه‌های اجرایی	بهزیستی، نظام روانشناسی، آموزش و پرورش	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد کارگاه‌ها، ساعت و آموزش گیرندگان	خروجی ۱-۲: آموزش موثر به نوجوانان و جوانان در رابطه با نحوه درست برخورد با مواد مخدر
دستگاه‌های اجرایی	دانشگاه علوم پزشکی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد کارگاه‌ها، ساعت و آموزش گیرندگان	خروجی ۱-۳: توانمندسازی و آموزش خودمراقبتی به نوجوانان و جوانان
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، بهزیستی و نظام روانشناسی	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری صدا و سیما	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد کارگاه‌ها، ساعت و آموزش گیرندگان	خروجی ۱-۴: اطلاع رسانی به خانواده‌ها در رابطه با آثار سوء مواد مخدر
دفتر امور بانوان خانواده، و هلال احمر	اداره کل بهزیستی و آموزش و پرورش	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد کارگاه‌ها، ساعت و آموزش گیرندگان	خروجی ۱-۵: آموزش مهارت‌های مواجهه با مواد مخدر به زوجین و خانواده‌ها
دفتر امور بانوان و خانواده، بهزیستی و هلال احمر	اداره کل بهزیستی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد کارگاه‌ها، ساعت و آموزش گیرندگان	خروجی ۱-۶: تربیت و آموزش متخصصین در حوزه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش شناخت وضع آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی و دستگاه- های اجرایی	اداره کل بهزیستی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد سمن‌های فعال	خروجی ۷-۱: حمایت از سازمان‌ها مردمی در رابطه با آسیب‌های اجتماعی
دفتر امور بانوان و خانواده، دادگستری، نیروی انتظامی و دستگاه‌های اجرایی	دفتر امور اجتماعی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد سمینارهای تخصصی برگزار شده	خروجی ۸-۱: برگزاری همایش‌ها مرتبط با پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی باتاکید بر موادمخدر
دفتر امور بانوان و خانواده، بهزیستی	دانشگاه‌های دولتی و آزاد	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد سمینارهای تخصصی برگزار شده	خروجی ۹-۱: برگزاری نشست‌های تخصصی در جهت آگاه‌سازی و پیشگیری از موادمخدر
دفتر امور بانوان و خانواده،	دانشگاه علوم پزشکی مازندران، تیروی انتظامی، دفتر امور اجتماعی	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد کارگاه‌ها، ساعت و آموزش گیرندگان	خروجی ۱۰-۱: برگزاری دوره‌های آگاه‌سازی مرتبط با مواد مخدر برای کارکنان زن استان
دفتر امور بانوان و خانواده، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، تیروی انتظامی، دفتر امور اجتماعی	اداره کل بهزیستی، صدا و سیما	طی سال‌های برنامه ششم	تعداد کارگاه‌ها، ساعت و آموزش گیرندگان	خروجی ۱۱-۱: برگزاری دوره‌های خودمراقبتی در برابر آسیب‌های موادمخدر برای زنان آسیب‌پذیر
		طی سال‌های برنامه ششم	تعداد و ساعت برنامه‌های پخش شده در صداوسیما	خروجی ۱۲-۱: ساخت برنامه‌های آگاهی بخش در رابطه با مخاطرات مواد مخدر در رسانه‌ها

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش شناخت وضع آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش‌یابنده‌ی بازآسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، بهزیستی و نیروی انتظامی	شهرداری‌ها	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد مراکز بازپروری و آموزشی	خروجی ۱-۱۳: استفاده از پتانسیل و امکانات شهری در جهت آگاهی بخشی و خودمراقبتی در برابر مواد مخدر
کلیه دستگاه‌های اجرایی	دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، بهزیستی و نیروی انتظامی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد سمینارهای تخصصی و تقدیر از عوامل	خروجی ۱-۱۴: تشکیل گروه‌های هم‌تا سازش - شده جهت ارائه تجربیات
		طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد افراد تحت پوشش و مبلغ	خروجی ۱-۱۵: ارائه خدمات حمایتی به افراد در معرض آسیب و فاقد منابع حمایتی

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش شناخت وضع آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش‌یابنده‌ی بازآسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	
			تعداد دستگیرشدگان آسیب‌های اجتماعی	دستاورد ۲: مداخله و مشاوره جهت کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی
آموزش و پرورش، نیروی انتظامی، دادگستری	اداره کل بهزیستی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد کارگاه‌ها و ساعت آموزش	خروجی ۲-۱: ارائه برنامه‌های مشاوره‌ای به خانواده‌ها جهت برخورد مناسب با فرزندان
دفتر امور بانوان و خانواده و دستگاه‌های اجرایی	اداره کل دادگستری	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد کارگاه‌ها و ساعت آموزش	خروجی ۲-۲: ارائه مشاوره و مداخله فوری در رابطه با آسیب‌های پرخطر مانند خودکشی، قتل و فرار از خانه
دفتر امور بانوان و خانواده و دستگاه‌های اجرایی	بسیج و فرمانداری	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد کارگاه‌ها و ساعت آموزش	خروجی ۲-۳: ارائه و اجرای برنامه‌های خودمراقبتی به نوجوانان و جوانان در رابطه با آسیب‌های اجتماعی (خودکشی، فرار از خانه)
دفتر امور بانوان و خانواده و دستگاه‌های اجرایی	دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، بهزیستی و نیروی انتظامی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد سمینارهای تخصصی	خروجی ۲-۴: تشکیل گروه‌های هم‌تا از خانواده و فرزندان طلاق

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش شناخت وضع آسیب‌های اجتماعی

اثر: کاهش و پیشگیری از انواع آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان و خانواده				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص‌های ارزیابی	
			تعداد دستگیرشدگان بزه‌های اجتماعی معین	دستاورد ۳: کاهش عوارض آسیب‌های اجتماعی
دفتر امور بانوان و خانواده و دستگاه‌های اجرایی	بهبودی و کمیته امداد، سازمان زندان‌ها	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد دختران تحت پوشش	خروجی ۱-۳: حمایت اجتماعی از زنان و دختران آسیب دیده
دفتر امور بانوان و خانواده و دستگاه‌های اجرایی	بهبودی و آموزش و پرورش	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد سمن‌های فعال	خروجی ۲-۳: ایجاد سازمان‌های حمایتی و مشاوره‌ای غیر دولتی در رابطه با پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی
دستگاه‌های اجرایی	دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	طی سال‌های برنامه‌ششم	تعداد طرح و مبلغ	خروجی ۳-۳: حمایت از طرح‌های مداخله‌ای در زمینه آسیب‌های اجتماعی

فصل هفتم

مشارکت سیاسی و مدنی

مقدمه

پس از گذشت چهار دهه از پیروزی انقلاب مشارکت سیاسی زنان در ایران مطلوب ارزیابی نمی‌شود؛ زیرا که در جامعه ما زنان در سطح توده (فرایند انتخاب کردن افراد) شرکت می‌کنند ولی در سطح نخبگان (حضور در مجلس شورای اسلامی، شوراهای اسلامی شهر و روستا و مناصب سیاسی مانند بخشدار، فرماندار و...) کمتر انتخاب می‌شوند، که از مهمترین دلایل آن این است که جامعه‌پذیری سیاسی در کشور ما به خوبی انجام نشده و جامعه و سیاستمداران همراهی چندانی برای حضور زنان در فعالیت‌های سیاسی انجام نمی‌دهد و بیشتر خواهان ایفای نقش‌های سنتی زنان هستند.

به عنوان سبب مشارکت سیاسی زنان همواره تعداد نمایندگان زن در مجلس شورای اسلامی و حضور زنان در شوراهای اسلامی شهر و روستا از اهمیت بسیاری برخوردار است. از مجموع ۱۴۹ نماینده در دوره‌های دهگانه مجلس شورای اسلامی در استان مازندران تمام نمایندگان مرد بوده‌اند و نماینده زن از این استان به مجلس شورای اسلامی راه نیافته است همچنین در مقام مقایسه و جایگاه استان درصد حضور زنان استان مازندران در شوراهای اسلامی شهر و روستا در تمام دوره‌ها بیشتر از میزان حضور زنان کل کشور در شوراهای اسلامی بوده است. در فصل نهم گزارش پشتیبان اطلاعات کاملی از شاخص‌های مشارکت سیاسی و جایگاه استان در کشور آمده است.

در خصوص مشارکت مدنی زنان همواره از تعداد سمن‌ها به عنوان شاخص یاد می‌شود سازمان‌های مردم‌نهادی که در رابطه با زنان و یا به وسیله‌ی زنان اداره می‌شوند نقش موثری در بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی زنان دارند. حضور موثر زنان در سمن‌ها به کارایی و اثربخشی آن‌ها کمک بسیار می‌کند. در سال‌های ۹۶-۱۳۹۳ کل سمن‌های زنان استان مازندران روند نوسانی داشته و سمن‌های زنان کشور روند صعودی داشته است؛ میزان کل سمن‌های زنان استان مازندران از ۱/۵ سمن در هر صد هزار زن استان مازندران در سال ۱۳۹۳ به ۱/۸ سمن در هر صد هزار زن در سال ۱۳۹۶ افزایش یافته است. میزان سمن‌های زنان استان از میزان سمن‌های زنان کشور در تمام سال‌ها کمتر بوده است. سمن‌های فرهنگی - اجتماعی بیشترین سهم سمن‌های زنان را در کل کشور به خود اختصاص داده‌اند. در فصل دهم گزارش پشتیبان تعداد، توزیع درصد و میزان سمن‌های فعال زنان آمده است. در جدول زیر نیز تعدادی از شاخص‌های مشارکت سیاسی و مدنی به تفکیک کشور و استان آمده است.

جدول شماره ۷: شاخص‌های مشارکت سیاسی و مدنی در استان مازندران و کشور به تفکیک جنس، در سال ۱۳۹۵

استان مازندران			کل کشور			شرح
زن	مرد	کل	زن	مرد	کل	
۰	۱۰۰	۱۰۰	۵/۹	۹۴/۱	۱۰۰	درصد نمایندگان مجلس شورای اسلامی
						درصد نمایندگان شوراهای اسلامی شهر و روستا در دوره پنجم، در سال ۱۳۹۶
						درصد دهیاران زن شوراهای اسلامی شهر و روستا استان مازندران از کل کشور دوره چهارم
						درصد سمن‌های کارآفرینی، حرفه‌آموزی و اشتغال‌زایی زنان کشور و استان مازندران ۱۳۹۵
						درصد سمن‌های بهداشت و سلامت زنان کشور و استان مازندران ۱۳۹۵
						درصد سمن‌های زیست‌محیطی زنان کشور و استان مازندران ۱۳۹۵

مأخذ: محاسبه شده براساس آمار اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی

مأخذ محاسبه شده براساس اطلاعات سالنامه آماری کشور

شاخص‌های جدول نشان می‌دهد که در اکثر شاخص‌ها در کشور و استان جایگاه زنان کشور و استان در مقایسه با مردان بسیار پایین است البته همواره یکی از اولویت‌های مهم و بلکه دغدغه جامعه بانوان کشور دسترسی به پست‌ها و مناسب درخور بانوان است که در این سند با توجه به انبوه مشکلات و اولویت‌ها برای ارتقای شاخص‌ها و جایگاه زنان در استان به تعدادی از اولویت‌ها و راهکارهای عملیاتی آن پرداخته شده و برای آن‌ها اثر، دستاورد، خروجی و برنامه‌های عملیاتی تنظیم و پیشنهاد شده که در ادامه به آن پرداخته می‌شود.

فهرست مشکلات و فرصت‌های مهم

مساله پایین بودن شاخص‌های مشارکت سیاسی و مدنی زنان در استان مازندران

دلایل مشارکت پایین سیاسی و مدنی زنان

مهمترین دلایل مشارکت پایین سیاسی و مدنی زنان در استان مازندران به زعم متخصصین و کارشناسان خبره در این حوزه

عبارتند از:

۱. فقدان و ضعف مهارتی زنان برای حضور در نقشهای سیاسی
۲. فقدان و ضعف آموزشی و دانشی زنان از حضور در مشاغل سیاسی
۳. فقدان و ضعف مهارتی و دانشی زنان از حضور در فعالیتهای مدنی
۴. عدم وجود بسترهای مناسب مدنی جهت حضور فعالانه زنان در آنها
۵. فقدان خودباوری در زنان جهت شرکت و پذیرش نقشهای سیاسی و مدنی
۶. سلطه تصورات و کلیشه‌های مردانه در مراکز اداری و مدنی
۷. فقدان و ضعف تسهیلات جهت شرکت فعالانه زنان در عرصه‌های سیاسی و مدنی
۸. فقدان و ضعف مهارتی زنان برای حضور در نقشهای سیاسی
۹. فقدان و ضعف آموزشی و دانشی زنان از حضور در مشاغل سیاسی
۱۰. فقدان و ضعف مهارتی و دانشی زنان از حضور در فعالیتهای مدنی
۱۱. عدم وجود بسترهای مناسب مدنی جهت حضور فعالانه زنان در آنها
۱۲. فقدان خودباوری در زنان جهت شرکت و پذیرش نقشهای سیاسی و مدنی
۱۳. سلطه تصورات و کلیشه‌های مردانه در مراکز اداری و مدنی
۱۴. فقدان و ضعف تسهیلات جهت شرکت فعالانه زنان در عرصه‌های سیاسی و مدنی

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص مشارکت سیاسی و مدنی

اثر: افزایش و ارتقای شاخص‌های مشارکت سیاسی زنان در استان	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۱: تسهیل حضور زنان در جایگاه‌های اجتماعی سیاسی استان	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - کمبود سمن‌های تخصصی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای 	خروجی ۱-۱: آسیب‌شناسی موانع حضور زنان در فعالیت‌های سیاسی اجتماعی
فعالیت ۱-۱-۱- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه اهمیت حضور زنان در عرصه‌های اجتماعی در میان کارکنان ادارات دولتی فعالیت ۱-۱-۲- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه اهمیت حضور زنان در عرصه‌های اجتماعی در میان زنان سازمان‌های مردم‌نهاد فعالیت ۱-۱-۳- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه نحوه حضور زنان در تشکل‌های صنفی در بخش‌های کارگری فعالیت ۱-۱-۴- اجرای کارگاه مشاوره‌ای جهت ارتقای دانش سیاسی در میان دانشجویان دانشگاه‌های دولتی فعالیت ۱-۱-۵- اجرای کارگاه مشاوره‌ای جهت ارتقای دانش سیاسی در میان دانشجویان دانشگاه‌های آزاد فعالیت ۱-۱-۶- اجرای کارگاه آگاهی بخش در ارتقای دانش سیاسی ویژه پایگاه بسیج محلات فعالیت ۱-۱-۷- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه دانش سیاسی در میان جوانان هلال احمر فعالیت ۱-۱-۸- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه دانش سیاسی در میان کارکنان بخش دولتی	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص مشارکت سیاسی و مدنی

اثر: افزایش و ارتقای شاخص‌های مشارکت سیاسی زنان در استان	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۱: تسهیل حضور زنان در جایگاه‌های اجتماعی سیاسی استان	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیت‌ها 	خروجی ۲-۱: آموزش زنان در خصوص ارتقاء در مناصب شغلی
فعالیت ۱-۲-۱- تدوین برنامه جامع اجرایی برای آموزش زنان در خصوص شناخت جایگاه فعلی و ارتقاء در مناصب شغلی	
دستاورد ۲: تسهیل حضور زنان در فعالیت‌های مدنی در استان مازندران	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن‌های تخصصی و پیگیر - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیت‌ها 	خروجی ۱-۲: فراهم کردن شرایط برای حضور زنان در فعالیت‌های مدنی
فعالیت ۱-۲-۱- اجرای کارگاه‌های توانمندسازی برای زنان جهت شرکت فعالانه در موقعیت‌های اجتماعی مدنی فعالیت ۱-۲-۲- اجرای کارگاه آگاهی بخشی در زمینه انواع سازمان‌های غیردولتی ویژه مناطق شهری روستایی با همکاری شهرداران و دهیاران	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص مشارکت سیاسی و مدنی

اثر: افزایش و ارتقای شاخص‌های مشارکت مدنی زنان در استان	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: تسهیل حضور زنان در فعالیتهای مدنی در استان مازندران	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن تخصصی و پیگیر - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیتهای 	<p>خروجی ۲-۲:</p> <p>ارائه برنامه‌های مشاوره‌ای جهت ارتقای زنان در موقعیتهای مدنی اجتماعی</p>
فعالیت ۲-۲-۱- تدوین برنامه و نشست تخصصی در راستای شناخت راهکار اجرایی و مشاوره‌ای جهت ارتقای موقعیتهای مدنی اجتماعی زنان	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص مشارکت سیاسی و مدنی

اثر: افزایش و ارتقای شاخص‌های مشارکت سیاسی زنان در استان	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: تسهیل حضور زنان در فعالیتهای مدنی در استان مازندران	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن تخصصی و پیگیر - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیتهای 	<p>خروجی ۲-۳:</p> <p>ارائه برنامه‌های آگاهی بخش جهت شناخت بیشتر زنان از فعالیتهای مدنی</p>
<p>فعالیت ۲-۳-۱- برگزاری نشست‌های تخصصی در مورد فعالیتهای تشکلهای مدنی زنان دانشگاه‌ها</p> <p>فعالیت ۲-۳-۲- اجرای کارگاه آگاهی بخش در زمینه تشکلهای مدنی ویژه ورزشکاران</p> <p>فعالیت ۲-۳-۳- تهیه بروشور با محتوای ویژگی‌های سازمان‌های مردمنهاد</p> <p>فعالیت ۲-۳-۴- تهیه کتابچه‌های مرتبط با سازمان‌های مردم نهاد</p> <p>فعالیت ۲-۳-۵- تهیه فیلم مرتبط با نحوه کار و عملکرد سازمان‌های مردم نهاد زنان</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص مشارکت سیاسی و مدنی

اثر: افزایش و ارتقای شاخص‌های مشارکت سیاسی زنان در استان	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: تسهیل حضور زنان در فعالیتهای مدنی در استان مازندران	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن تخصصی و پیگیر - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیت‌ها 	<p>خروجی ۲-۳:</p> <p>ارائه برنامه‌های آگاهی بخش جهت شناخت بیشتر زنان از فعالیتهای مدنی</p>
<p>فعالیت ۲-۳-۶ آموزش فعالیتهای مدنی به دانش‌آموزان در مدارس</p> <p>فعالیت ۲-۳-۷ درج مطالب خبری از فعالیتهای سازمان‌های مردم‌نهاد زنان در جرائد</p> <p>فعالیت ۲-۳-۸ تهیه محتوای آگاه‌سازی نحوه عملکرد سمن‌ها در فضای مجازی</p> <p>فعالیت ۲-۳-۹ توزیع کتاب‌ها و نشریات مرتبط با سازمان‌های مدنی و مردمی</p>	

جدول اثر، دستاورد، خروجی و فعالیت جهت ارتقای شاخص مشارکت سیاسی و مدنی

اثر: افزایش و ارتقای شاخص‌های مشارکت سیاسی زنان در استان	
فرض‌ها/خطرها	
دستاورد ۲: تسهیل حضور زنان در فعالیتهای مدنی در استان مازندران	
<ul style="list-style-type: none"> - عدم تخصیص بودجه کافی - عدم همکاری نهادهای آموزشی و مشاوره‌ای - عدم هماهنگی میان دستگاه‌های متولی - کمبود سمن تخصصی و پیگیر - عدم مشارکت زنان در اینگونه فعالیت‌ها 	<p>خروجی ۲-۴:</p> <p>تسهیل حضور زنان در تشکلهای مدنی اجتماعی</p>
<p>فعالیت ۲-۴-۱ برگزاری همایش‌هایی با حضور اعضای سمن‌های خیریه زنان استان</p> <p>فعالیت ۲-۴-۲ فعال‌سازی و ایجاد انجمن‌های مذهبی در محلات</p> <p>فعالیت ۲-۴-۳ برگزاری نشست‌های تخصصی سمن‌های محیط زیستی</p> <p>فعالیت ۲-۴-۴ فعال‌سازی و تقویت سمن‌های کارآفرینی و حرفه‌ای زنان</p> <p>فعالیت ۲-۴-۵ فعال‌سازی و تقویت سمن‌های بهداشت و سلامت زنان</p> <p>فعالیت ۲-۴-۶ فعال‌سازی و تقویت سمن‌های خیریه زنان</p> <p>فعالیت ۲-۴-۷ فعال‌سازی و تقویت سمن‌های فرهنگی هنری زنان</p>	

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش ارتقای شاخص مشارکت سیاسی و مدنی

اثر: افزایش و ارتقای شاخص های مشارکت سیاسی زنان در استان				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	
			تعداد زنان دارای مناصب مدیریتی	دستاورد ۱: تسهیل حضور زنان در جایگاه های اجتماعی سیاسی استان
دستگاه های اجرایی و فرمانداری ها	دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	طی سال های برنامه ششم	تعداد سیمینارهای تخصصی	خروجی ۱-۱: آسیب شناسی موانع حضور زنان در فعالیت های سیاسی اجتماعی
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	فنی و حرفه ای، صدا و سیما	طی سال های برنامه ششم	تعداد کارگاه و ساعت آموزش	خروجی ۱-۲: آموزش زنان در خصوص ارتقاء در مناصب شغلی

جدول پایش، اثر، دستاورد و خروجی بخش ارتقای شاخص مشارکت سیاسی و مدنی

اثر: افزایش و ارتقای شاخص های مشارکت سیاسی زنان در استان				
دستگاه همکار	دستگاه اصلی	بازه زمانی	شاخص های ارزیابی	
			تعداد نمایندگان و دهباران زن استان	دستاورد ۲: تسهیل حضور زنان در فعالیت های مدنی در استان مازندران
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، فرمانداریها	فرمانداری، بخش داری	طی سال های برنامه ششم	تعداد مدیران زن استان	خروجی ۱-۲: فراهم کردن شرایط برای حضور زنان در فعالیت های مدنی
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی	فنی و حرفه ای، صدا و سیما	طی سال های برنامه ششم	تعداد کارگاه و ساعت آموزش و مشاوره	خروجی ۲-۲: ارائه برنامه های مشاوره ای جهت ارتقای زنان در موقعیت های مدنی اجتماعی
دفتر امور بانوان و خانواده، دفتر امور اجتماعی، فرمانداری ها،	دانشگاه ها	طی سال های برنامه ششم	تعداد کارگاه و ساعت آموزش و مشاوره	خروجی ۲-۳: ارائه برنامه های آگاهی بخش جهت شناخت بیشتر زنان از فعالیت های مدنی
دفتر امور اجتماعی، فرمانداری، کمیته امداد، بهزیستی و دستگاه های اجرایی	دفتر امور بانوان و خانواده	طی سال های برنامه ششم	تعداد سمن های تخصصی زنان	خروجی ۲-۴: تسهیل حضور زنان در تشکل های مدنی اجتماعی